

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський університет імені Бориса Грінченка
Освітня програма	26190 Політологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26190
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Заславська Ольга Олександрівна, Матухно Генріх Робертович, Шмаленко Юлія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	13.02.2023 р. – 15.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.kmn/accred/2023/052_politologiya_vidomosty.pdf
Програма візиту експертної групи	https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.kmn/accred/2023/052_politologiya_programa.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

У Київському університеті імені Бориса Грінченка сформовано та ефективно використовується потужний освітній, науково-методичний та дослідницький потенціал, що, в поєднанні з розвинутою матеріально-технічною базою та використанням сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі, сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності ОП «Політологія». Освітньо-професійна програма «Політологія» достатньо ефективно функціонує попри всі виклики сьогодення (ковід, війна, внутрішня реорганізація Університету). ОП «Політологія» була розроблена у 2017 р., перший набір було зроблено у 2018 р. У 2022 р. було здійснено перший випуск здобувачів вищої освіти. У 2022 р. освітня програма вперше проходила акредитацію, але через початок війни акредитацію було відкладено. У 2022 р. в Університеті було відкрито освітню програму за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Перспективою є відкриття освітньо-наукової програми за третім рівнем вищої освіти. Практико-орієнтований підхід до навчання та формування розвинутої професійної компетентності є особливістю ОП «Політологія» та конкурентною перевагою на ринку освітніх послуг. Практика є заключною ланкою у схемі організації освітнього процесу «Аудиторія – Центри компетентностей з прикладних політичних досліджень – Бази практики». ОП «Політологія» демонструє студентоцентризований та студентоорієнтований підхід до навчання, викладання та досліджень, створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання, відповідає принципам академічної свободи. В Університеті всебічно приділяється увага питанням якості освітнього процесу і формуванню культури якості. Функціонує внутрішня система підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на основі опанування предметних модулів (дидактичного, дослідницького, цифрового, професійного, лідерського), що забезпечується на безплатній основі для співробітників. Створено конкурентне середовище та відбувається дієве матеріальне та моральне заохочення співробітників. Налагоджено систему ефективної співпраці із роботодавцями та іншими стейкхолдерами, які зацікавлені у продовженні такої взаємодії. Інформаційна доступність та високий рівень цифровізації Університету. Під час акредитаційної експертизи було перевірено достовірність інформації наданої у Відомостях про самооцінювання, перевірено відповідну документацію, проаналізовано інформацію отриману на зустрічах з фокус-групами, що дало можливість зробити висновок про відповідність якісного рівня організації освітнього процесу. На підставі чого, можна констатувати, що освітньо-професійна програма «Політологія» за спеціальністю 052 «Політологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та процес її реалізації в Київському університеті імені Бориса Грінченка справляє позитивне враження та відповідає критеріям Додатка до Положення про акредитацію освітніх програм на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони. Зміст ОП «Політологія» має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст ОП повною мірою відповідає предметній області спеціальності 052 «Політологія». Структура ОП забезпечує можливість для цілісного формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Сприяння набуттю здобувачами соціальних навичок (soft skills), які є необхідними для здійснення їхньої професійної діяльності. Реальне залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Здійснення інформування про актуальні можливості академічної мобільності та проведення відповідних конкурсів серед здобувачів вищої освіти на систематичній основі. Залучення здобувачів вищої освіти та НПП до програм міжнародної академічної мобільності. Чіткість і зрозумілість політики, стандартів та процедури дотримання академічної доброчесності. Університет створює всі умови для здорового способу життя та дбає про безпеку всіх учасників освітнього процесу. Доступність освіти забезпечують дистанційна платформа навчання Цифровий Кампус та Е-каталог бібліотеки. Е-портфоліо викладачів акумулює всю інформацію про рейтингове оцінювання професійної діяльності, публікаційну активність та підвищення кваліфікації викладачів, що враховується під час конкурсного добору. Позитивні практики. Практико-орієнтована модель навчання, організована за схемою «Аудиторія – Центри компетентностей – Бази практик», що забезпечує єдність теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Сертифікація електронних навчальних комплексів. Забезпеченням максимальної об'єктивності оцінювання знань здобувачів освіти під час проведення підсумкового контролю у вигляді письмового екзамену. Проведення на базі Центру компетентності з прикладних політичних досліджень «П'ятничного лекторію» – майданчику для виступів професіоналів-практиків, експертів у галузі та представників роботодавців. Створено розгалужену систему моніторингу якості надання освітніх послуг. Запровадження процедури оцінки роботи викладача за допомогою опитування «Викладач очима студентів». Проведення щорічного конкурсу рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних і наукових працівників «Лідер року», за результатами якого вони отримують надбавки до посадових окладів залежно від місця в рейтингу. Стимулювання публікаційної активності, в тому числі у виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, та підвищення інших показників наукової діяльності за допомогою розробленої в ЗВО системи преміювання. Якісна та безплатна перевірка наукових робіт на академічний плагіат. Сформована традиція педагогічного тьюторства, проведення адаптаційних тренінгів для нових співробітників Університету. Організація та проведення координаційних нарад для Гарантів освітніх програм.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. Цілі ОП, СК та ПРН не повною мірою відображають унікальність та фокус ОП, орієнтованої на посилення практичної підготовки майбутніх фахівців-політологів. Структурно-логічна схема ОП відображає послідовність навчальної діяльності здобувачів, проте не демонструє взаємозв'язок ОК та відповідний порядок їх вивчення. Відсутність в ОП «немовних» освітніх компонентів, викладання яких здійснюється англійською мовою, попри декларування цього в ОП. Неможливість вибору НД за Вибірковим блоком 3 – Вибір з каталогу дисциплін. Мета, завдання, етапи проходження, перелік індивідуальних завдань Навчальної практики (в політичних інституціях), що передбачена у 2, 4, 6 семестрах, є ідентичними, як і запропонований перелік баз практики для всіх трьох курсів. У РПНД відсутні у списках рекомендованої літератури наукові публікації НПП, які забезпечують реалізацію освітнього процесу на ОП. Відсутність академічної та/або професійної відповідності НПП за деякими навчальними дисциплінами, не повна відповідність наукових публікацій окремих викладачів дисциплінам, що ними викладаються. Вузька унормованість питань, пов'язаних з визнанням результатів неформальної освіти. Рекомендації. Під час наступного оновлення ОП робочій групі конкретизувати мету та посилити унікальність ПРН; у структурно-логічній схемі ОП відобразити міжпредметні зв'язки з метою чіткої ідентифікації пререквізитів та кореквізитів; прибрати з мов викладання англійську або додати до ОП освітні компоненти, викладання яких буде здійснюватись англійською мовою. Удосконалити процедуру вибору НД з загальноуніверситетського каталогу, привести у відповідність Вибірковий блок 3 – Вибір з каталогу дисциплін ОП і НП до вимог, за якими формуються навчальні дисципліни загальноуніверситетського каталогу щодо форми підсумкового контролю та кількості кредитів ECTS. Під час перегляду програм практик внести зміни до Програми навчальної практики (в політичних інституціях), чітко визначивши мету, завдання, етапи, перелік індивідуальних завдань при проходженні практики в кожному з семестрів, в яких вона передбачена ОП. Враховуючи практикоорієнтованість ОП, розглянути можливість розроблення наскрізної програми практик. Впровадити у практику НПП використовувати власні наукові напрацювання як рекомендовану літературу до вивчення навчальних дисциплін. Узгодити відповідність академічної та/або професійної кваліфікації НПП тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують, через підвищення публікаційної активності відповідно до напрямів окремих ОК, проходження фахового підвищення кваліфікації. Унормувати процедуру оскарження рішення випускової кафедри щодо результатів розгляду звернення про зарахування результатів навчання у рамках неформальної освіти та питання зарахування результатів неформальної освіти щодо обов'язкових освітніх компонентів у разі наявності відповідних практик. Оновити чинну редакцію методичних рекомендацій до написання кваліфікаційних робіт бакалавра спеціальності 052 «Політологія».

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Планом роботи Київського університету імені Бориса Грінченка на 2023 рік (<https://cutt.ly/L8eore9>) на січень-квітень запланована «розробка і обговорення Стратегії розвитку Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на 2023-2027 рр.». На момент проведення акредитації в Університеті проводилися внутрішні обговорення нової Програми (стратегії) розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка на 2023-2027 рр. За словами менеджменту ЗВО у новому документі місія, візія та стратегічні завдання Університету зазнають незначних змін та в цілому будуть відповідати Стратегії (Програмі) розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет) на 2018-2022 рр. (від 10.01.2018 р.) (<https://cutt.ly/r3GwzZr>). Тому експертна група визначала відповідність мети ОП «Політологія» місії та стратегічним завданням Університету аналізуючи Стратегію розвитку, яка була чинна під час оновлення освітньої програми у 2021 р. Мета ОП «Політологія» «підготовка кваліфікованих фахівців політологів, які вміють застосовувати теорії та методи політичних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у політичній сфері» корелюється з Місією Університету «служити людині, громаді, суспільству» (<https://cutt.ly/23Gom95>), Візією Університету як «інноваційного лідера з високою корпоративною культурою, актуальною освітою та наукою і постійним прагненням досконалості» й зі Стратегічними цілями розвитку Університету стосовно «забезпечення максимального сприяння розвитку здобувачів вищої освіти як свідомих і відповідальних громадян, цілісних та культурних особистостей, конкурентоспроможних професіоналів та лідерів». Експертна група звернула увагу, що мета ОП «Політологія» відповідає та повністю збігається з цілями навчання визначеними Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Експертна група висловила рекомендацію: при наступному оновленні освітньої програми конкретизувати мету ОП, враховуючи заявлений практико-орієнтований фокус та підкреслюючи унікальність освітньої програми.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Результати ґрунтовного аналізу відомостей СО, наданих документів та зустрічей з фокус-групами дають підстави Еґ стверджувати, що до формулювання цілей та ПРН регулярно залучаються стейкхолдери, чії позиції та потреби було враховано під час оновлення ОП у 2021 р. Стейкхолдери від здобувачів вищої освіти (Анастасія Верясова) та роботодавців (Ігор Рейтерович) брали безпосередню участь у формулюванні цілей та ПР у складі робочої групи ОП 2021 р. Результати моніторингу ОП «Політологія» обговорювалися на засіданнях випускової кафедри, Вченої ради факультету та Вченої ради Університету (<https://cutt.ly/I3Hlaoz>). Під час зустрічей з фокус-групами, здобувачі вищої освіти, роботодавці, академічна спільнота підтвердили, що були залучені до процедури публічного обговорення проєкту ОП 2021 р. Стейкхолдери мали можливість надавати свої пропозиції та рекомендації щодо покращення ОП «Політологія» у формальний (на засіданнях випускової кафедри, засіданнях вченої ради факультету) та неформальний (комунікація з Гарантом) спосіб. При перегляді ОП «Політологія» було враховано пропозиції здобувачів вищої освіти, що стосувались збільшення обсягів практичної підготовки та розширення баз практик. Роботодавці та академічна спільнота під час зустрічі з Еґ підтвердили свою участь у засіданнях випускової кафедри при обговоренні проєкту ОП «Політологія». Керівник політико-правових програм ГО «Український Центр суспільного розвитку» Ігор Рейтерович повідомив, що як учасник робочої групи, висловлював побажання та пропозиції щодо посилення практичної складової ОП «Політологія». Провідний науковий співробітник Відділу правових проблем політології Інституту держави і права імені В.М.Корецького Володимир Горбатенко зазначив, що за його пропозицією до обов'язкового блоку було включено ОК «Конфліктологія», який включено до складу блоку ОК «Суспільно-політичні студії». Професор кафедри політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Іван Монолатій підтвердив, що надав схвальну рецензію до ОП 2021 р., брав участь в обговоренні проєкту ОП «Політологія» на засіданнях випускової кафедри, його пропозиція щодо запровадження ОК «Політична географія» була врахована.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз ОП «Політологія», відомостей про СО, результатів зустрічей з фокус-групами дозволили Еґ встановити, що цілі, ПРН та зміст ОК відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевого та регіонального контексту. При розробці та реалізації ОП «Політологія» враховано тенденції розвитку столичного регіону, для якого є характерним постійний великий попит на фахівців-політологів, які мають високий рівень практичної підготовки. ОП «Політологія» вдало демонструє поєднання фундаментальних та прикладних знань з політології, що в комплексі зі значним обсягом практичної підготовки (36 кредитів ECTS) відповідає запитам ринку праці та робить конкурентоспроможними здобувачів вищої освіти ОП. За словами роботодавців здобувачі вищої освіти, завдяки якісній практичній підготовці є високо затребувані в місцевих органах влади. Так, керівник політико-правових програм ГО «Український Центр суспільного розвитку» Ігор Рейтерович повідомив, що рекомендував здобувачів вищої освіти при працевлаштуванні до місцевих органів влади. За результатами резервної зустрічі з представниками робочої групи, доцентами кафедри політології та соціології Леонідом Панасюком та Ганною Лавриненко Еґ переконалась, що під час формулювання цілей та ПРН ОП «Політологія» були проаналізовані аналогічні освітні програми, враховано досвід університетів-партнерів, а також результати міжнародних стажувань представників робочої групи. Результати науково-педагогічного стажування у Венеційському університеті Са' Foscari (Італія) представників робочої групи Леоніда Панасюка та Ганни Лавриненко знайшли своє відображення у змісті окремих освітніх компонентів ОП «Політологія». Досвід Київського національного університету імені Тараса Шевченка було враховано під час розробки ОК «Українські студії» та «Історико-політичні студії»; Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – під час розробки ОК «Прикладні політичні студії»; Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана – під час розробки ОК «Політичний менеджмент і маркетинг». Завдяки безпосередній співпраці з Університетом Адама Міцкевича (м.Познань, Республіка Польща) та Вільнюським університетом (Литва) при оновленні ОП було враховано досвід дослідження політики децентралізації, що було використано під час розробки ОК «Політична географія» та «Державне управління».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз ОП 2018 та ОП 2021 років показав, що у 2021 р. ОП «Політологія» була переглянута, оновлена та удосконалена з урахуванням програмних компетентностей та результатів навчання, визначених вимогами прийнятого Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності: 052 «Політологія» (протокол засідання Вченої ради від 17.06.2021 р. (<https://cutt.ly/I3CLqJj>)). ОП «Політологія» 2021 року відповідає вимогам зазначеного Стандарту, повною мірою дозволяє досягти ПРН через реалізацію комплексу обов'язкових компонентів загальної та професійної підготовки, практичної підготовки, виконання кваліфікаційної роботи. Еґ звернула увагу, що в ОП «Політологія» 2021 р. мета навчання, загальні та спеціальні компетентності й програмні результати навчання є повністю тотожними Стандарту вищої освіти. Експертна група висловила рекомендацію, під час наступного оновлення ОП «Політологія»

враховувати унікальність та особливий практико-орієнтований фокус ОП при конкретизації цілі освітньої програми, спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. Особливістю ОП «Політологія» є практико-орієнтоване навчання з виділенням 36 кредитів ECTS для практичної підготовки здобувачів вищої освіти. ОП «Політологія» демонструє регулярну та дієву практику залучення всіх стейкхолдерів до формування цілей та ПРН (включення здобувачів вищої освіти та роботодавців до складу робочої групи, запрошення стейкхолдерів на засідання випускової кафедри, неформальне спілкування з представниками робочої групи ОП). При розробці та оновленні ОП «Політологія» бралися до уваги тенденції розвитку спеціальності та враховувався попит на політологів-практиків у столичному регіоні, що дозволить випускникам бути високо затребуваними на ринку праці. При оновленні освітньої програми «Політологія» було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм університетів-партнерів та використано досвід набутий під час міжнародних стажувань представникам робочої групи. ОП «Політологія» забезпечує досягнення програмних результатів навчання, які відповідають Стандарту вищої освіти. Позитивні практики. Включення до складу робочої групи ОП «Політологія» представників від здобувачів вищої освіти та роботодавців. Ефективна співпраця з роботодавцями, які є рецензентами ОП «Політологія», беруть участь в освітньому процесі та забезпечують практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Цілі ОП «Політологія», спеціальні компетентності та програмні результати навчання не повною мірою відображають унікальність освітньої програми та фокус освітньої програми, орієнтованої на посилення практичної підготовки майбутніх фахівців-політологів. Рекомендації. ЕГ рекомендує Гаранту та робочій групі під час наступного перегляду освітньої програми конкретизувати мету ОП «Політологія» з урахуванням заявленої орієнтації програми на практико-орієнтований фокус навчання, а також посилити унікальність програмних результатів навчання освітньої програми «Політологія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Під час розробки та оновлення ОП «Політологія» були враховані тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. ОП «Політологія» дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності: 052 «Політологія». Експертною групою встановлені факти щодо загальної відповідності виконання критерію. Виявлені слабкі сторони не є суттєвими. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» у контексті критерію 1 експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає вимогам, визначених ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо обсягу освітньо-професійної програми ступеня бакалавра. Відповідно до ОП 2021 р. (<https://cutt.ly/D3GFqHZ>) та навчального плану 2021 р. (<https://cutt.ly/S3GFpVp>) загальний обсяг ОП становить 240 кредитів ECTS, термін навчання складає 3 роки 10 місяців. ОП містить обов'язкові освітні компоненти, що спрямовані на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти, у кількості 180 кредитів (75%) та вибіркові освітні компоненти у кількості 60 кредитів (25%), що відповідає нормативним вимогам. Обсяг навчальних дисциплін, спрямованих на формування загальних компетентностей – 38 кредитів ECTS (16%); навчальних

дисциплін, спрямованих на формування фахових компетентностей – 98 кредитів ECTS (41%); практичної підготовки – 36 кредитів ECTS (15%), підготовки до кваліфікаційної роботи та її захисту – 8 кредитів ECTS (3%). Вибіркова частина ОП представлена трьома блоками: вибірковий блок 1 «Політичний менеджмент»; вибірковий блок 2 «Сучасна українська політика»; вибірковий блок 3 – Вибір з каталогу дисциплін. Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Політологія» 2021 року здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що передбачено Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Проведений аналіз ОП «Політологія», її структурно-логічної схеми, навчального плану, Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП дозволяє ЕГ зробити висновок, що ОП «Політологія» є чітко структурованою, її освітні компоненти систематизовані за змістом (виділені змістовні блоки), логічно пов'язані між собою у контексті загального часу навчання за семестрами та у сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОП «Політологія» забезпечує здобуття компетентностей, передбачених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія». Загальне навантаження ОП «Політологія» – 240 кредитів ECTS, у т.ч. вибіркові освітні компоненти 60 кредитів ECTS. Цикл загальної підготовки за ОП «Політологія» у складовій обов'язкових компонентів становить 21% від обсягу ОП цього блоку (38 кредитів зі 180 кредитів ECTS). Цикл професійної підготовки становить 142 кредити ECTS (79% від обсягу обов'язкових компонентів ОП), включає навчальну практику (в політичних інституціях) – 9 кредитів ECTS (5% від обсягу ОК), виробничу практику (аналітичну / експертну) – 21 кредит (11,7%), переддипломну практику – 6 кредитів (3,3%), підготовку та захист кваліфікаційної роботи – 8 кредитів (4,4% від обсягу ОК). ЕГ звернула увагу, що структурно-логічна схема ОП відображає послідовність навчальної діяльності здобувача освіти, проте не демонструє взаємозв'язок освітніх компонентів та відповідний порядок їх вивчення як результат такого взаємозв'язку. Разом з тим, матриця відповідності результатів навчання компонентам ОП свідчить про їх належне забезпечення обов'язковими компонентами ОП. В ОП «Політологія» прослідковується логічна послідовність розміщення ОК. Наприклад, ОК7. Історико-політичні студії (1-3 семестри) є пререквізитом і частково кореквізитом ОК8. Політична теорія (2-4 семестри), яка своєю чергою виступає пререквізитом і частково кореквізитом ОК9. Прикладні політичні студії (3-6 семестри). Загалом підбір та послідовність вивчення обов'язкових компонентів ОП «Політологія», належний обсяг практичної підготовки, наявність вибірових компонентів, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП, НП, відомостей СО дозволив ЕГ дійти висновку, що ОП відповідає предметній області спеціальності 052 «Політологія» стосовно: об'єкта вивчення (політичні відносини між акторами та інститутами на місцевому, національному та глобальному рівні (politics, policy, polity), класична і сучасна політична думка, влада та урядування, політичні системи, інститути та процеси, політична поведінка, публічна політика, політична культура та ідеологія, світова політика та політика окремих країн і регіонів); цілей навчання (підготовка кваліфікованих фахівців-політологів, які вміють застосовувати теорії та методи політичних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у політичній сфері); теоретичного змісту предметної області (нормативна та емпірична політична теорія, політична методологія, порівняльна та прикладна політологія, міжнародні та глобальні студії, політичні комунікації, спеціальні політологічні дисципліни); методів, методики та технологій (кількісні та якісні методи досліджень, технології та інструментарій аналізу політичної сфери); інструментів й обладнання (сучасне ІКО, інформаційні ресурси та програмні продукти, які застосовуються у практичній політичній діяльності та дослідній роботі у сфері політичних наук). Робочі програми НД (<https://cutt.ly/I3GF1qn>), програми практик (<https://cutt.ly/q3GFHxW>), методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт бакалавра (<https://cutt.ly/E3GGyKC>), курсових робіт (<https://cutt.ly/C3GF7wV>) є у відкритому доступі на сайті кафедри політології та соціології (<https://cutt.ly/G3GGhPt>). Аналіз РП навчальних дисциплін дозволяє зробити висновок, що всі ПРН та компетентності, які визначені ОП, забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами. ОК, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності, відсутні. Відповідність предметній області спеціальності реалізується, зокрема, у вивченні таких освітніх компонентів: ОК7. Історико-політичні студії, ОК8. Політична теорія, ОК9. Прикладні політичні студії, ОК10. Політична географія, ОК12. Аналітичні студії, ОК13. Правознавчі студії. ОК15. Політичний менеджмент і маркетинг, ОК16. Соціально-політичні студії, ОК17. Державне управління тощо. Особливістю ОП є практико-орієнтоване навчання. ОП передбачає навчальну, виробничу та переддипломну практики. Програми практик, угоди про проведення практики, звіти з практики, інтерв'ю на відповідних фокус-групах з внутрішніми (здобувачами вищої освіти) та зовнішніми стейкхолдерами (роботодавцями) засвідчили відповідність цих практик предметній області спеціальності. ЕГ звернула увагу, що в ОП зафіксовано викладання окремих НД англійською мовою, проте попри цей факт та наявний потенціал НПП (проф. кафедри Тетяна Костюк має кваліфікацію філолога, перекладача французької та англійської мов), ОП не містить навчальних дисциплін, викладання яких здійснювалося б англійською мовою.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу» (п.7.2) від 29.04.2021 р. (<https://cutt.ly/k3GSc2f>), «Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами» від 25.11.2016 р. (<https://cutt.ly/h3GDvzY>), «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу» від 21.09.2022 р. (<https://cutt.ly/G3GDB7X>). Здобувачі мають можливість навчатися за індивідуальним графіком; за кількома ОП, зокрема в інших ЗВО; перезараховувати РН, отримані в інших ЗВО, за результатами академічної мобільності, неформальної освіти (у межах частини дисциплін вільного вибору); пропонувати бази для проходження практики, теми індивідуальних завдань, курсових і кваліфікаційних робіт; обирати наукові гуртки тощо. ОП передбачає індивідуальний вибір здобувачами НД в обсязі 60 кредитів ECTS (25% загальної кількості кредитів), що відповідає нормативним вимогам. Здобувачі мають можливість здійснювати вибір з 3-х вибіркових блоків НД: ВБ1 «Політичний менеджмент»; ВБ2 «Сучасна українська політика»; ВБ3 – Вибір з каталогу дисциплін. ВБ1 та ВБ2 є спеціалізованими, включають переважно фахові НД, складаються з 7 НД (форма підсумкового контролю: 4 – екз., 3 – заліки), які становлять 40 кредитів ECTS. Ще 5 НД (форма підсумкового контролю – залік) загальною вагою 20 кредитів ECTS здобувачі можуть обрати з каталогу вибіркових дисциплін. Третій блок дає можливість обрати 10 НД (форма підсумкового контролю: 4 – екз., 6 – заліки) загальною вагою 60 кредитів ECTS з каталогу вибіркових дисциплін з урахуванням власних потреб та інтересів здобувачів щодо майбутньої фахової діяльності. У 2022-2023 н.р. в каталозі розміщено близько 300 НД, які оновлюються щороку (<https://cutt.ly/n3HywRo>). ЕГ отримала інформацію від Гаранта ОП та заступника декана з науково-методичної роботи та навчальної роботи ФСГН Віталія Завадського, що обсяг ОК в каталозі ВК складає 4 кредити ECTS, а формою підсумкового контролю є залік. Завідувач НМЦ стандартизації та якості освіти Євген Антипін повідомив ЕГ, що рекомендований обсяг ОК в каталозі ВК складає не менше 4 кредитів ECTS. На основі аналізу отриманої інформації ЕГ дійшла висновку, що здійснити вибір НД за ВБ з немає можливості. В каталозі ВК відсутні НД з формою підсумкового контролю екзамен, а їх відповідно до ВБ з потрібно обрати 4. Згідно НП здобувачам у 3 сем. потрібно обрати 8 кр. ECTS, в 4 – 6 кр., 5 – 14 кр., 6 і 7 – по 11 кр., 8 – 10 кр. Враховуючи, що переважно обсяг НД складає 4 кр., здійснити такий вибір складно. ЕГ було з'ясовано, що вибір здобувачами ведеться лише за 1 і 2 ВБ. Випадків вибору дисциплін за ВБ 3 не було. Здобувачі підтвердили обізнаність щодо процедур обрання ВК та задоволеність наявною системою вибору. На початку 2 семестру здобувачі здійснюють вибір у «Кабінеті студента», ознайомившись зі змістовним наповненням ВБ та особливостями каталогу ВК під час презентацій.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практико-орієнтований характер ОП позиціонується як її особливість та конкурентна перевага на ринку освітніх послуг. Практика є заключною ланкою у схемі організації освітнього процесу в Університеті «Аудиторія – Центри компетентностей – Бази практики». Організація та порядок проведення практичної підготовки здобувачів освіти регулюється «Положенням про проведення практики студентів» від 21.12.2018 р. (<https://cutt.ly/L3HSP13>). ОП передбачає практичну підготовку в обсязі 36 кредитів ECTS. Вся практична підготовка об'єднує три види практик: навчальну (в політичних інституціях) (9 кредитів), виробничу (аналітична / експертна) (21 кредит), переддипломну (6 кредитів). Відповідно до ОП та НП здобувачі проходять навчальну практику у 2, 4, 6 семестрах тривалістю 2 тижні кожна, виробничу практику у 7 (10 тижнів) і 8 (4 тижні) семестрах, переддипломну практику у 8 семестрі тривалістю 4 тижні. Основну частину освітнього процесу на 4-му році навчання займає практика та виконання кваліфікаційної роботи. Всі практики передбачають набуття здобувачами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, дозволяють опинитися в реальному фаховому середовищі, залучитися до виконання професійних завдань. Строки проведення практики визначаються НП, а зміст практичної підготовки – програмою практики, що розробляється кафедрою з урахуванням пропозицій від баз практик, з якими укладені договори. Програми практик (<https://cutt.ly/q3GFHxW>) є у відкритому доступі на сайті кафедри. ЕГ звернула увагу на те, що проходження навчальної практики здобувачами у 2, 4, 6 семестрах унормовується «Програмою навчальної практики (в політичних інституціях)» (<https://cutt.ly/b3N8nrY>), в якій визначено мету, зміст, завдання практики, які є ідентичними для всіх курсів. Видами звітної документації є звіт здобувачів про проходження практики та щоденник практики, з якими ЕГ ознайомила. Презентація звітів та обговорення проміжних результатів практик проводяться в Центрі компетентності з прикладних політичних досліджень (<https://cutt.ly/h3NBeet>). Під час проведення фокус-груп здобувачі та випускники підтвердили, що задоволені рівнем практичної підготовки. Випускник Максим Стрелюк зазначив, що практична спрямованість є конкурентною перевагою цієї ОП в порівнянні з іншими аналогічними ОП, оскільки готує здобувачів до професійної діяльності. В цьому він переконався на власному досвіді, оскільки перевівся на 4 курс з аналогічної ОП в НУ «Києво-Могилянська академія». Представники роботодавців, зокрема, Ігор Рейтерович (ГО «Український Центр суспільного розвитку»), Олександр Куліковський (ГО «Кандидат»), Сергій Васильченко (Український центр суспільних даних), Галина Зеленько (Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса), Володимир Горбатенко та Оксана Кукуруз (Інститут держави і права ім.В.М.Корецького) засвідчили, що в процесі проходження практики здобувачі ОП демонструють високий рівень теоретичних знань, що закріплюють практичними навичками на базах практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОП, ознайомлення з робочими програмами навчальних дисциплін та результати зустрічей з фокус-групами дають підстави ЕГ стверджувати, ОП розроблена таким чином, щоб освітні компоненти забезпечували набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills) для застосування у професійній діяльності. ОП передбачає набуття здобувачами широкого спектра універсальних навичок, зокрема у площині комунікативних, когнітивних, організаційних, лідерських, мовних практик, командної роботи та культурної обізнаності. ОП спрямована на формування ЗК-02, ЗК-03, ЗК-04, ЗК-05, ЗК-06, ЗК-07. Успішне формування соціальних навичок (soft skills) досягається за допомогою вивчення здобувачами таких освітніх компонентів як «Університетські студії» (дисципліни «Я-студент», «Лідерство служіння», «Вступ до спеціальності»); «Переконуючі комунікації» (дисципліни «Культура усного та писемного мовлення», «Риторика»); «Філософські студії» (дисципліни «Логіка», «Релігієзнавство», «Теоретична філософія»), «Прикладні політичні студії» (дисципліни «Мас-медіа і політика», «Політичні еліти і лідерство» та ін.), «Соціально-політичні студії» (дисципліни «Конфліктологія», «Соціологія», «Політична психологія») тощо. Засвоєнню і розвитку соціальних навичок здобувачами вищої освіти сприяє модель практико-орієнтованого навчання, організована за схемою «Аудиторія – Центри компетентностей – Бази практик». Під час проходження практик здобувачі відпрацьовують навички командної роботи, налагоджувати взаємодію з колегами, проявляти лідерські якості, критично мислити, здійснювати усну і письмову комунікацію професійного спрямування тощо. Також здобувачі вищої освіти ОП на системній основі долучені до роботи створеного на випусковій кафедрі Центру компетентності з прикладних політичних досліджень (<https://cutt.ly/h3NBeet>), який, за словами НПП і здобувачів, є майданчиком для обговорення актуальних суспільно-політичних проблем, обміну думками, особистим досвідом, реалізації наукових проєктів. На базі Центру компетентності проводиться «П'ятничний лекторій», виступити на якому з доповіддю/промовою/лекцією запрошують цікавих гостей. Під час зустрічі з роботодавцями пан Іван Монолатій (професор кафедри політології Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника) розповів, що виступав з лекцією «Політологія літератури чи політика літератури: координати співіснування і конфліктів» на «П'ятничному лекторії», він відзначив зацікавленість здобувачів, їх уміння формулювати та відстоювати власну думку під час живої дискусії. Зі слів здобувачів, вони беруть участь у різних позанавчальних заходах, а саме: конференціях, круглих столах, займаються громадською діяльністю. При кафедрі діє гурток «Діалоги про polity-policy-politics», керівник – к.політ.н., доц. Ганна Лавриненко (<https://cutt.ly/O3LnZpp>). Здобувачі долучаються до наукової роботи, є активними учасниками щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів, аспірантів та молодих вчених «Київські філософські студії».

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Процес формування навчального навантаження здобувачів вищої освіти за ОП «Політологія» регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу» від 29.04.2021 р. (<https://cutt.ly/k3GSc2f>), яким встановлено, що «навантаження студента складає 1800 годин на навчальний рік. Один кредит відповідає 30 годинам роботи. Для семестрів встановлюється 30 кредитів». Обсяг ОП «Політологія» становить 240 кредитів ECTS або 7200 академічних годин, що повністю відповідає нормативним вимогам. 60 кредитів ECTS або 1800 годин на навчальний рік. Обсяг навантаження для ОК складається з контактних (аудиторних) годин, самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподілені кредити. Кількість контактних годин на один кредит, як правило, становить 14 годин. Для проміжного (модульного) контролю виділяється до 2 годин на один кредит. Решта часу відводиться для самостійної роботи. Для підготовки до екзамену та його складання виділяється 30 годин із загального обсягу годин самостійної роботи, запланованих для вивчення дисципліни. Відповідно до навчального плану, обсяг контактних годин складає 2732 годин із загальної їх кількості 7200 годин, що складає 38%, тобто знаходиться у межах норми. Обсяг аудиторного навантаження становить в середньому 24 години на тиждень, з них: у 1 семестрі 23 години, у 2 семестрі 25 годин, у 3 семестрі 24 години, у 4 семестрі 23 години, у 5 семестрі 24 години, у 6 семестрі 23 години, у 7 семестрі 23 години та у 8 семестрі 25 годин. Експертна група встановила, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів вищої освіти. Співвідношення аудиторної та самостійної роботи збалансоване й дозволяє досягти цілей і результатів навчання. За результатами бесіди з фокус-групою здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що співвідношенням обсягу окремих освітніх компонентів ОП та фактичним навантаженням вони задоволені. Обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацьовувати навчальний матеріал. Здобувачі вищої освіти не вважають себе перевантаженими.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Освітня програма не передбачає провадження освітнього процесу за дуальною формою освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони. Освітні компоненти ОП «Політологія» становлять логічну взаємопов'язану систему, у своїй сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми повною мірою відповідає предметній області спеціальності 052 «Політологія». Практико-орієнтоване навчання передбачає практичну підготовку в обсязі 36 кредитів ECTS, яка об'єднує три види практик: навчальну (в політичних інституціях) (9 кредитів), виробничу (аналітична / експертна) (21 кредит), переддипломну (6 кредитів). В Університеті створено широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Структура освітньої програми «Політологія» забезпечує можливість для цілісного формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, зокрема через індивідуальний вибір ними навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. ОП «Політологія» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які є необхідними для здійснення їхньої професійної діяльності. Позитивні практики. Практико-орієнтований характер ОП «Політологія», який реалізується завдяки взаємозв'язку «Аудиторія – Центр компетентності з прикладних політичних досліджень – Бази практик», що забезпечує єдність теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Зручний функціонал Цифрового кампусу дозволяє здобувачам вищої освіти у «Кабінеті студента» здійснити індивідуальний вибір навчальних дисциплін з каталогу вибіркових дисциплін Університету. Участь здобувачів вищої освіти у діяльності кафедрального наукового гуртка «Діалоги про polity-policy-politics» та у заходах «П'ятничного лекторію».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. Структурно-логічна схема ОП «Політологія» відображає послідовність навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, проте не демонструє взаємозв'язок ОК та відповідний порядок їх вивчення як результат такого взаємозв'язку, що унеможливує чітке виявлення пререквізитів та кореквізитів, зокрема при формуванні РПНД. В ОП «Політологія» в пункті Мова(и) викладання вказано, що окремі навчальні дисципліни викладаються англійською мовою, проте аналіз ОП, НП, РПНД дає можливість ЕГ констатувати відсутність в ОП навчальних дисциплін, викладання яких здійснюється англійською мовою. На підставі здійсненого аналізу, ЕГ дійшла висновку, що неможливо здійснити вибір навчальних дисциплін за Вибірковим блоком 3 – Вибір з каталогу дисциплін. В каталозі вибіркових дисциплін відсутні дисципліни з формою підсумкового контролю екзамен, а їх відповідно до НП потрібно обрати 4. Програма навчальної практики (в політичних інституціях) визначає особливості проходження практики здобувачами у 2, 4, 6 семестрах. Мета, завдання, етапи проходження практик, перелік індивідуальних завдань відповідно до програми є ідентичними, як і запропонований перелік баз практики для всіх трьох курсів. Рекомендації. Під час наступного оновлення ОП робочій групі у структурно-логічній схемі ОП відобразити міжпредметні зв'язки з метою чіткої ідентифікації пререквізитів та кореквізитів. Під час наступного оновлення ОП робочій групі чітко визначитися з мовою (мовами) викладання. Задля інтернаціоналізації освіти розглянути можливість запровадження англомовних ОК, скориставшись потенціалом науково-педагогічних працівників кафедри політології та соціології та інших кафедр, які забезпечують реалізацію освітнього процесу на ОП. Потрібно удосконалити процедуру вибору навчальних дисциплін з загальноуніверситетського каталогу. Під час наступного оновлення ОП робочій групі внести зміни до НП у Вибірковий блок 3 – «Вибір з каталогу дисциплін»: привести НП у відповідність до вимог, за якими формується навчальні дисципліни загальноуніверситетського каталогу щодо форми підсумкового контролю та кількості кредитів ECTS. Під час перегляду програм практик відповідальним за практичну підготовку здобувачів вищої освіти внести зміни до Програми навчальної практики (в політичних інституціях), чітко визначивши мету, завдання, етапи, перелік індивідуальних завдань при проходженні практики в кожному з семестрів, в яких вона передбачена ОП. Враховуючи практикоорієнтованість ОП, ЕГ рекомендує розглянути можливість розробити наскрізну програму практики, яка передбачає та наочно демонструє логічну послідовність проведення практик для набуття здобувачами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. ЕГ рекомендує використовувати потенціал столичного регіону як осередку центральних органів влади та розширити перелік баз навчальної та виробничої практик шляхом активізації роботи з державними та громадськими організаціями.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст ОП «Політологія» має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми повною мірою відповідає предметній області спеціальності 052 «Політологія».

Структура освітньої програми забезпечує можливість для цілісного формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. ОП загалом відповідає Критерію 2. Її структура і зміст відповідають вимогам більшості підкритеріїв, нормативним показникам обсягу (у рамках ECTS) та спрямовані на формування компетентностей, необхідних для здобуття кваліфікації бакалавра політології. Навчальний план, робочі програми освітніх компонентів дозволяють досягти цілей ОП «Політологія». На думку експертної групи, виявлені слабкі сторони не є критичними для провадження освітньої діяльності та можуть бути виправлені Університетом найближчим часом. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» у контексті критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до Київського університету імені Бориса Грінченка в 2022 році опубліковано на офіційному вебсайті закладу вищої освіти та знаходяться у відкритому доступі (остання редакція від 08.08.2022 р., <https://cutt.ly/e3Hb06k>). Правила є чіткими й зрозумілими, включають усі необхідні елементи для повноцінного регулювання процедур вступу на навчання в Університеті. Дискримінаційних положень не виявлено. За результатами проведення фокус-груп, ЕГ може констатувати, що у здобувачів вищої освіти не виникало зауважень стосовно процедури вступу за ОП «Політологія».

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на навчання за ОП «Політологія» у 2022 році здійснювався на конкурсній основі на підставі результатів проходження національного мультипредметного тесту 2022 р. або сертифікатів ЗНО за 2019-2021 рр. Серед навчальних предметів, які входять до структури НМТ 2022, додатком 3.1 до Правил прийому до Київського університету імені Бориса Грінченка в 2022 році розподіл коефіцієнтів для вступу на ОП «Політологія» визначено наступним чином: українська мова – 0,35; математика – 0,4; історія України – 0,25 (<https://cutt.ly/H3Hb7Jy>). Своєю чергою, додатком 3.2 регулюється перелік предметів, за якими здійснюється зарахування на основі результатів ЗНО 2019-2021 рр. (<https://cutt.ly/h3HneRC>). У такому випадку найбільший коефіцієнт (0,4) серед конкурсних предметів має Історія України, що є логічним, враховуючи особливості ОП «Політологія».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється нормативною базою Університету: «Положенням про організацію освітнього процесу» (остання редакція від 29.04.2021 р., <https://cutt.ly/x3G3rYc>); «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу» (остання редакція від 22.12.2018 р., <https://cutt.ly/Z3HnhOh>); «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін (модулів) та визначення академічної різниці» (остання редакція від 30.11.2010 р., <https://cutt.ly/iz3Hnxxs>) та «Правилами прийому до Київського університету імені Бориса Грінченка в 2022 році» (остання редакція від 08.08.2022 р., <https://cutt.ly/e3Hb06k>). Аналіз зазначених документів дозволяє констатувати, що правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, є чіткими та зрозумілими. Зокрема, визначення академічної різниці та перезарахування дисциплін при переведенні, поновленні на навчання або продовженні навчання після академічної відпустки здійснюється на підставі документів про раніше здобуту освіту (додаток до диплома, академічна довідка). Відповідні практики мали місце за часів існування чинної та попередньої редакції ОП. Так, здобувачам вищої освіти М. Стрелюку та Т. Довженко було перезараховано частину кредитів, внаслідок їх переведення на навчання з інших ЗВО. Своєю чергою, реалізація права на академічну мобільність спирається на можливість навчатися в інших освітніх установах з перезарахуванням частини дисциплін (кредитів). Так, відповідно до п. 7.1. «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Київського університету імені Бориса Грінченка», визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) або з використанням системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, прийнятої у країні ЗВО-партнера, якщо в ній не застосовується ECTS. При цьому визнання результатів навчання, здобутих внаслідок проходження програм академічної мобільності, здійснюється рішенням випускової кафедри на підставі документів, поданих здобувачем вищої освіти. Водночас за ОП «Політологія» не зафіксовано прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності. Втім, здобувачі вищої освіти беруть участь у відповідних програмах. Наприклад, Юлія Цимбалюк, Анастасія Сущенко, Вікторія Супрун, Дарія Мусієць, Ольга Керносенко, Юлія Комар та Софія Касар взяли участь в академічному обміні, у рамках якого протягом трьох місяців (01.03.2021–01.06.2021) дистанційно навчалися в Гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша (м. Ченстохова, Республіка Польща).

Здобувач 3-го курсу Даниїло Бородай на момент проведення акредитаційного візиту проходив програму академічної мобільності в Університеті ім. Адама Міцкевича (м. Познань, Республіка Польща) (ЕГ мала можливість ознайомитися з договором про участь у програмі академічної мобільності Даниїла Бородая).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Університеті відсутній окремий нормативний акт, який регулює питання визнання результатів освіти, здобутої у неформальний спосіб. Проте у рамках зустрічі з керівництвом Університету було зазначено, що на 2023-й рік перед Науково-методичним центром стандартизації та якості освіти поставлено завдання щодо його розробки. Наразі ж питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється окремими пунктами «Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка» (остання редакція від 29.04.2021 р., <https://cutt.ly/x3G3rYc>), а також «Положення про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами Київського університету імені Бориса Грінченка» (остання редакція від 25.11.2016 р., <https://cutt.ly/A3G3Hsp>). Зокрема, нормативно передбачається, що здобувачам вищої освіти може бути зараховано кредити і результати навчання, здобуті внаслідок проходження онлайн-курсів у межах дисциплін вільного вибору. На сайті факультету суспільно-гуманітарних наук є окрема сторінка, яка містить інформацію щодо можливостей зарахування результатів неформальної освіти здобутих під час навчання на відкритих онлайн-курсах (<https://cutt.ly/63Hy6AF>). Окремо слід повідомити, що у рамках зустрічі з керівництвом Університету було зазначено, що у ЗВО існували практики зарахування обов'язкових освітніх компонентів (іноземна мова професійного спрямування) на підставі сертифікатів про володіння іноземною мовою на рівні B2. Проте «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін (модулів) та визначення академічної різниці» (остання редакція від 30.11.2010 р., <https://cutt.ly/izHnxxs>) передбачає можливість перезарахування навчальних дисциплін (модулів) суто на підставі академічної довідки або додатку до документа про вищу освіту (документів, які видаються за результатами здобуття саме формальної освіти). Водночас встановлені норми щодо зарахування результатів неформальної освіти передбачають таку можливість виключно у межах вибіркового вибору дисциплін. Також в Університеті відсутня унормована процедура оскарження рішення кафедри щодо результатів розгляду звернення про зарахування результатів навчання у рамках неформальної освіти. Додатково експертна група звернула увагу, що попри наявні можливості, які надає Університет, зокрема, вільний доступ до курсів на платформах Coursera, edX, Udemy (<https://cutt.ly/x8yzzKB>), за ОП «Політологія» відсутні приклади проходження курсів за спеціальністю у неформальний спосіб.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони. В Університеті є чітко врегульована нормативна база, яка регламентує правила прийому на навчання, а також порядок реалізації права на академічну мобільність. Здійснення інформування про актуальні можливості міжнародної академічної мобільності та проведення відповідних конкурсів серед здобувачів вищої освіти на систематичній основі. Позитивні практики. Перезарахування освітніх компонентів у здобувачів вищої освіти, які навчалися в інших українських закладах вищої освіти. Участь здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» у програмах міжнародної академічної мобільності в університетах-партнерах Республіки Польща: Гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша (м. Ченстохова) та Університеті ім. Адама Міцкевича (м.Познань). Університет створює умови для неформальної освіти здобувачів вищої освіти забезпечивши вільний доступ до онлайн-курсів на платформах Coursera, edX, Udemy.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. В Університеті відсутня чітко врегульована нормативна база, яка регламентує питання, пов'язані з визнанням результатів неформальної освіти. Попри наявні умови, які створює Університет, надавши вільний доступ до онлайн-курсів, у здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» відсутні приклади проходження курсів за спеціальністю у неформальний спосіб. Рекомендації. Експертна група рекомендує розробити «Положення про визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», в якому деталізувати норми щодо особливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, передбачивши чіткі алгоритми визнання й процедуру оскарження рішення випускової кафедри щодо результатів розгляду звернення про зарахування результатів навчання у рамках неформальної освіти. Експертна група рекомендує Гаранту освітньої програми, викладачам кафедри політології та соціології популяризувати серед здобувачів вищої освіти можливості неформальної освіти, мотивувати здобувачів вищої освіти для проходження різноманітних онлайн-курсів, тренінгів, вебінарів, семінарів, воркшопів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Київський університет імені Бориса Грінченка характеризується наявністю чітко визначеного, однозначного та зрозумілого нормативного регулювання правил прийому на навчання, а також визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. Учасники освітнього процесу демонструють поінформованість щодо процедури перезарахування результатів, здобутих у рамках формальної освіти, а на ОП «Політологія» активно застосовуються можливості для здійснення академічної мобільності. Разом з тим, спостерігається певна вузькість нормативного регулювання питання визнання результатів неформальної освіти. Це, у сукупності з відсутністю виявлених інноваційних практик у контексті критерію 3, обґрунтовує відповідність ОП «Політологія» рівню В за даним критерієм.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН. В Університеті форми та методи навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу» від 29.04.2021 р. (<https://cutt.ly/k3GSc2f>). Освітній процес здійснюється за такими формами: навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, лабораторні та індивідуальні заняття, консультації), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (вхідний, поточний (модульний) та підсумковий контроль (семестровий, в т.ч. захист курсових робіт; атестація (захист кваліфікаційної роботи)). Організація освітнього процесу має практико-орієнтований характер і організовується за схемою «Аудиторія – Центри компетентностей – Бази практик», що сприяє формуванню знань та умінь, комунікативних навичок, автономності та відповідальності здобувачів освіти. Під час карантинних обмежень та в умовах воєнного стану заняття та консультування здобувачів вищої освіти відбуваються за допомогою сервісу Google Meet та/або програми Zoom. Внутрішня система електронного навчання, наповненість платформи Moodle навчально-методичними матеріалами та інші електронні сервіси ЗВО дозволяють всім учасникам освітнього процесу мати вільний доступ до всієї інформації, яка потрібна для реалізації освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти підтвердили зручність використання діючої в Університеті системи Е-навчання, в тому числі й в умовах дистанційного навчання. ОП створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання (є можливість вибору освітніх компонентів, враховуються побажання здобувачів вищої освіти щодо форм та змісту навчання), а також відповідає принципам академічної свободи (вільний вибір тем курсових та кваліфікаційної роботи, баз практик, можливість здобувати знання відповідно до своїх потреб та запитів), що підтвердили здобувачі під час зустрічі з ЕГ. Академічну свободу викладачів також дотримано, що підтверджується бесідами з НПП. Викладачі можуть вільно формувати зміст дисциплін, вносити зміни в робочі програми, обирати форми і методи навчання, проводити заняття із застосуванням необхідних технологій, обирати форми вивчення окремих тем. Робочі програми переглядаються щорічно відповідно до запитів здобувачів вищої освіти та викладачів. На сайті кафедри розміщені робочі програми обов'язкових навчальних дисциплін ОП, програми практик та методичні рекомендації до написання курсових робіт та кваліфікаційних робіт бакалавра, де описані форми навчання та контролю (<https://cutt.ly/G3GGhPt>). Позитивною практикою, що відповідає вимогам студентоцентрованого підходу, є впроваджена процедура оцінки роботи викладача за допомогою опитування «Викладач очима студентів», під час якого здобувачі мають можливість оцінити рівень викладання на ОП. Відповідно до результатів останнього опитування (<https://cutt.ly/53CYuNC>) професійність викладачів, які працюють на ОП, була оцінена в діапазоні 2,89 – 4,90 балів (середня оцінка – 4,46). Здобувачі підтвердили проведення такого опитування.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. Робочі програми обов'язкових навчальних дисциплін, програми практик та методичні рекомендації до написання курсових та кваліфікаційних робіт бакалавра є у вільному доступі на сайті кафедри політології та соціології (<https://cutt.ly/G3GGhPt>) і містять опис системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Ознайомлення здобувачів вищої освіти із правилами та особливостями організації навчального процесу в Університеті розпочинається на 1-му курсі в межах вивчення дисципліни «Університетські студії». Під час зустрічі здобувачі вищої освіти розповіли, що про інформаційне середовище Університету (електронне освітнє середовище, особливості користування платформою Moodle), особливості організації навчання вони дізнаються під час вивчення модуля «Я – студент» навчальної

дисципліни «Університетські студії». Завдяки системі електронного навчання кожен здобувач вищої освіти через особистий кабінет отримує доступ до організаційної інформації, нормативних документів, електронних курсів дисциплін, навчально-методичних матеріалів, журналів оцінок тощо. Окрім того, на першому аудиторному занятті викладачі повідомляють здобувачам вищої освіти про порядок та критерії оцінювання знань та вмінь, завдання, які необхідно буде виконати протягом семестру, очікувані строки виконання, порядок та критерії оцінювання, форми підсумкового контролю тощо. Зустрічі ЕГ зі здобувачами вищої освіти виявили їхню обізнаність щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання та з іншою інформацією, що є необхідною в освітньому процесі. Експертна група звернула увагу, що у робочих програмах навчальних дисциплін, які входять до комплексного екзамену (наприклад, «Філософські студії», «Історико-політичні студії», «Політична теорія», «Прикладні політичні студії» та ін.) чітко не описана процедура врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час проведення комплексного екзамену. Під час зустрічі НПП повідомили ЕГ, що інформація здобувачам вищої освіти надається викладачами на першому занятті з дисципліни й труднощів у студентів не виникає. Здобувачі вищої освіти підтвердили, що добре ознайомлені з процедурою і не вважають її складною чи незрозумілою.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Політологія» відбувається передусім шляхом роботи над курсовими та кваліфікаційною роботою. Здобувачі вищої освіти активно залучені до науково-дослідної роботи, що провадиться кафедрою, зокрема, беруть участь у роботі студентського наукового гуртка «Диалоги про polity-policy-politics» (керівник – к.політ.н., доц. Ганна Лавриненко), у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях та інших наукових заходах. Традиційною є участь здобувачів вищої освіти у щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Київські філософські студії» (<https://cutt.ly/S3Vv9Eo>). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти підтверджено їх задоволеність роботою з керівниками курсових та кваліфікаційної роботи, можливостями вільно обирати теми досліджень, рівнем залученості до науково-дослідної роботи кафедри. Додаткові можливості для проведення своїх наукових розвідок здобувачі вищої освіти отримують на базі Центру компетентності з прикладних політичних досліджень, одним із завдань якого є закріплення отриманих здобувачами вищої освіти теоретичних знань та створення науково-практичного доробку для забезпечення належного інтелектуального зростання автономної, творчої та ініціативної особистості. В Університеті активно працює Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, робота якого регулюється відповідним Положенням від 30.12.2015 р. (<https://cutt.ly/H3Vbv37>). На зустрічі з ЕГ голова товариства Факультету суспільно-гуманітарних наук Катерина Пилипончик розповіла, що здобувачі вищої освіти мають можливість брати участь в різних наукових заходах, як от наукові конференції, круглі столи, та активно долучаються до подібних заходів. Інформація про актуальні події розміщується на сайті Університету (<https://cutt.ly/C3VE7dA>) та в соціальних мережах. Університет всіляко сприяє науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти, у тому числі за допомогою системи заохочення здобувачів вищої освіти до проведення наукових досліджень, що відображено в рейтингах та врегульовано «Переліком показників та балів у рейтингу успішності здобувачів за участь у науковій, науково-технічній, творчій, спортивній діяльності, громадському житті» (<https://cutt.ly/w3VQ5XD>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Структура, зміст, алгоритм розробки та оновлення робочих програм навчальних дисциплін регулюються «Методичними рекомендаціями з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» від 25.05.2018 р. (<https://cutt.ly/G3VGtxJ>). Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (Розділ VI) від 29.04.2021 р. (<https://cutt.ly/k3GSc2f>) щорічне оновлення робочих програм дисциплін з їх обговоренням на засіданнях кафедри є обов'язковим. Під час зустрічі НПП повідомили, що вони щорічно оновлюють робочі програми навчальних дисциплін з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик у галузі. Підставами для перегляду змісту освітнього компонента є також рекомендації як внутрішніх стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти), так і зовнішніх (роботодавців). На кафедрі існує практика запрошувати роботодавців для участі у засіданнях кафедри, під час яких стейкхолдери можуть висловити своє бачення компетентностей необхідних для практичної діяльності здобувачів вищої освіти й запропонувати зміни до ОП, НП та програм практик. Цю інформацію під час зустрічі підтвердили роботодавці. НПП також проходять регулярні стажування та підвищення кваліфікації, результати яких використовують під час розробки й оновлення змісту навчальних дисциплін. Результати стажування доцентів кафедри Леоніда Панасюка та Ганни Лавриненко «Pedagogical technique and competence of teachers in the field of historical, political, philosophical and sociological sciences» в Університеті Ка'Фоскарі (Венеція, Італія) були імплементовані в РП НД «Політична теорія»: модуль «Загальна теорія політики» та «Псефологія»; НД «Політичний менеджмент і маркетинг». Аналіз сайту кафедри політології та соціології показав, що на сторінці відсутній перелік вибіркового блоків ОП, а також перелік і описи / робочі програми вибіркового навчальних дисциплін, які до нього входять. Описи цих НД відсутні й в загальноуніверситетському каталозі вибіркового навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/n3HywRo>). Також на сайті кафедри відсутні робочі програми кількох обов'язкових НД, а саме «Етнополітологія»; модуль «Політичні еліти і лідерство» навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії»; «Політична географія»; «Державне управління». Інформація про останні три НД відсутня і в додатках до Відомостей про СО (Таблиці 1-3). В РП навчальних дисциплін «Сучасні теорії демократії», «Мас-медіа і політика», «Конфліктологія», «Соціологія», «Політична психологія» розробником та викладачем зазначена Світлана Бульбенюк, що не узгоджується з інформацією у додатках до Відомостей про СО (Таблиці 1-3), в яких вказані інші

НПП. Під час зустрічі Гарант ОП повідомила, що Світлана Бульбенюк звільнилась, а зміни до РП навчальних дисциплін будуть внесені під час наступного їх перегляду. Також ЕГ зауважує відсутність у списках рекомендованої літератури у робочих програмах наукових публікацій НПП, що забезпечують реалізацію освітнього процесу на ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання і наукові дослідження на ОП пов'язані із прагненням Університету до інтернаціоналізації вищої освіти. На зустрічі з ЕГ проректор з міжнародної діяльності Володимир Огрязко визначив інтернаціоналізацію діяльності Університету та впровадження цих результатів в освітній процес як надважливий і пріоритетний напрямок. В Університеті діє Науково-дослідна лабораторія інтернаціоналізації вищої освіти, що покликана надавати організаційну підтримку у впровадженні міжнародного досвіду та міжнародних проєктів у науково-навчальний процес, забезпечувати академічну мобільність здобувачів освіти та співробітників. Під час зустрічі зі структурними підрозділами завідувачка НДЛ Ольга Виговська повідомила, що Університет має широку сформовану базу різноманітних програм, проєктів для здобувачів освіти та НПП. Усі учасники освітнього процесу мають безплатний доступ до міжнародних наукових та інформаційних ресурсів: Scopus, Web of Science Core Collection, SpringerRink, Libraria, ScienceDirect (<https://cutt.ly/b3VoUln>). У межах інтернаціоналізації освітньої діяльності здобувачам освіти запропоновано безплатний доступ до міжнародних платформ онлайн-навчання Coursera, edX, Udemu (<https://elearning.kubg.edu.ua/>). На сторінці НДЛ інтернаціоналізації вищої освіти розміщена інформація про міжнародні програми Horizon 2020, Erasmus+, «Жана Моне» (<https://cutt.ly/83V1agR>) та інформація про можливості щодо міжнародних грантів та стипендій (<https://cutt.ly/G3VM1Nj>). Джерелом оновлення ОП «Політологія» відповідно до міжнародних практик є науково-дослідна робота, участь у закордонних наукових конференціях та стажування НПП в закордонних ЗВО. Доцент кафедри Ганна Лавриненко з 17.11.2022 р. по 20.11.2022 р. брала участь у Днях обміну Університету Овідія в Констанці (Румунія) в рамках проєкту ESPERO за темою «Розширення міжнародного партнерства та посилення інституційної спроможності (інтернаціоналізація вищої освіти в постпандемічний період: здобути уроки та нові можливості)». Здобувачі ОП є учасниками програм міжнародної мобільності. Цей процес регламентується «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу» від 22.12.2018 р. (<https://cutt.ly/i3V7Rez>). На зустрічі з ЕГ здобувач з курсу Даниїл Бородай повідомив, що з 03.10.2022 р. по 19.02.2023 р. навчався за програмою академічної мобільності в Університеті Адама Міцкевича (м. Познань, Республіка Польща). Він зазначив, що у підготовці відповідних документів його консультували працівники НДЛ інтернаціоналізації вищої освіти, які допомагають йому пролонгувати навчання на 2-ий семестр. Слід відзначити наявну співпрацю в межах ОП «Політологія» з Гуманітарно-природничим університетом імені Яна Длугоша (м. Ченстохова, Республіка Польща). За програмою академічної мобільності в Університеті імені Яна Длугоша з 01.03.2021 р. по 01.06.2021 р. навчалися здобувачі ОП: Юлія Цимбалюк, Анастасія Сущенко, Вікторія Супрун, Дар'я Мусієц, Ольга Керносенко, Юлія Комар, Софія Касар.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Студентоцентризований підхід до навчання, викладання та досліджень. Освітня програма «Політологія» зорієнтована на здобувача вищої освіти, створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання (є можливість вибору освітніх компонентів, враховуються побажання здобувачів вищої освіти щодо форм та змісту навчання), а також відповідає принципам академічної свободи. Практико-орієнтований підхід до навчання та формування розвинутої професійної компетентності. В Університеті наявна система заохочення здобувачів вищої освіти до проведення наукових досліджень. Здобувачі вищої освіти ОП «Політологія» активно залучені до науково-дослідної роботи, що провадиться кафедрою політології та соціології, студентським науковим гуртком «Діалоги про policy-politics», Центром компетентності з прикладних політичних досліджень та Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Інтернаціоналізації діяльності Університету сприяє: широко сформована договірна база з іноземними університетами-партнерами; участь Університету в різноманітних міжнародних програмах, проєктах; залучення здобувачів вищої освіти та НПП до програм міжнародної академічної мобільності та проєктної/грантової діяльності. Науково-педагогічні працівники, які викладають на ОП «Політологія», проводять наукові дослідження, проходять стажування та підвищення кваліфікації, обмінюються науковим і викладацьким досвідом з іншими інституціями, результати яких використовують під час розробки й оновлення змісту навчальних дисциплін. Позитивні практики. Позитивною практикою, що відповідає вимогам студентоцентризованого підходу, є впровадження процедури оцінки роботи викладача за допомогою опитування «Викладач очима студентів». Активне долучення здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» до програм академічної мобільності. Запроваджено регулярну систему проходження здобувачами вищої освіти ОП «Політологія» академічної мобільності в Гуманітарно-природничому університеті імені Яна Длугоша (м. Ченстохова, Республіка Польща). Опанування особливостей інформаційного середовища Університету під час вивчення модуля «Я – студент» навчальної дисципліни «Університетські студії». Зручність використання системи Е-навчання в умовах дистанційного навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. На сайті кафедри політології та соціології відсутній перелік вибіркового блоків ОП «Політологія», а також перелік і описи / робочі програми вибіркового навчального дисциплін, які до нього входять. Описи цих НД відсутні також в загальноуніверситетському каталозі вибіркового дисциплін. Це, на думку ЕГ, ускладнює здобувачам вищої освіти можливість попереднього ознайомлення зі змістом запропонованих дисциплін в межах вибіркового блоків та ускладнює процес вибору освітніх компонентів. На сайті кафедри політології та соціології відсутні робочі програми таких обов'язкових навчальних дисциплін, як: «Етнополітологія», «Політична географія», «Державне управління», модуль «Політичні еліти і лідерство» навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії». У робочих програмах навчальних дисциплін відсутні у списках рекомендованої літератури наукові публікації науково-педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітнього процесу на ОП «Політологія». У робочих програмах навчальних дисциплін, які входять до комплексного екзамену (наприклад, «Філософські студії», «Історико-політичні студії», «Політична теорія», «Прикладні політичні студії» та ін.) чітко не описана процедура врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час проведення комплексного екзамену. Рекомендації. До початку 2023-2024 навчального року колективу кафедри політології та соціології оприлюднити перелік вибіркового блоків ОП «Політологія», а також перелік і описи / робочі програми вибіркового навчальних дисциплін, які до нього входять на сайті кафедри політології та соціології задля належного ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом запропонованих дисциплін та дотримання процедури відкритості та публічності. До початку 2023-2024 навчального року науково-педагогічним працівникам, які забезпечують викладання навчальних дисциплін «Політична географія», «Державне управління», модуля «Політичні еліти і лідерство» навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії» розробити та розмістити робочі програми на сайті кафедри політології та соціології. Під час наступного перегляду робочих програм навчальних дисциплін ЕГ рекомендує викладачам кафедри політології та соціології впровадити у практику використання у переліку рекомендованих джерел посилань на власні наукові публікації, можливо з посиланнями на репозитарій Університету. Під час наступного перегляду робочих програм навчальних дисциплін, які входять до модулів, завершення яких передбачає складання комплексного екзамену, викладачам чітко прописати процедуру врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час проведення комплексного екзамену.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОП «Політологія» в цілому відповідає умовам критерію 4. ОП «Політологія» ґрунтується на студентоцентрованому підході та принципах академічної свободи. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей. Всім учасникам своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Навчальний процес є практико-орієнтованим, здобувачі вищої освіти активно долучаються до наукової роботи, є учасниками програм академічної мобільності. Слабкими сторонами за критерієм 4, що вплинули на оцінку рівня відповідності, виявленими у процесі акредитаційної експертизи, є відсутність у відкритому доступі робочих програм низки обов'язкових освітніх компонентів, а також переліку вибіркового блоків ОП «Політологія» і описів / робочих програм навчальних дисциплін, які до них входять. Виявлені під час акредитаційної експертизи слабкі сторони за Критерієм 4 не є суттєвими. Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, а також некритичний характер зауважень, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Здійснення контрольних заходів та оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (остання редакція від 29.04.2021 р., <https://cutt.ly/x3G3rYc>) та «Уніфікованою системою оцінювання навчальних досягнень студентів Університету», від 16.02.2009 (<https://cutt.ly/j3CpIXh>). Контрольні заходи у межах освітніх компонентів передбачають вхідний, проміжний та підсумковий контроль. Вхідний контроль застосовується для оцінки рівня знань здобувачів вищої освіти на початку вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та випускні атестації здобувачів вищої освіти. Нормативно передбачено, що за своєю формою види семестрового контролю можуть проводитись у письмовому, тестовому, усному або комбінованому форматі. Процедура проведення екзамену в письмовій формі чітко прописана у «Положенні про організацію освітнього процесу». Відповідно до п.9.3.4.3 «Положення про організацію освітнього процесу», якщо специфіка навчальної дисципліни унеможливує письмовий контроль результатів, передбачається

усний контроль, який проводить комісія (2-3 особи), до якої входить щонайменше один фахівець, що не брав участі у викладанні цієї дисципліни здобувачам вищої освіти, котрі екзамнуються. Для проведення екзамену в усній формі має бути рішення вченої ради факультету. За словами здобувачів вищої освіти та НПП, практик проведення іспитів в усному форматі на ОП «Політологія» не було. Робочі програми розміщуються на сайті Університету заздалегідь (<https://cutt.ly/E3Ckmo2>) та містять інформацію щодо критеріїв оцінювання, форм контролю та розподілу балів за різними темами та навчальними досягненнями здобувачів вищої освіти. ЕГ звернула увагу, що у РПНД «Вибори і виборчі системи», «Політичні ідеології та партологія», «Порівняльна політологія», «Політична філософія», які згідно з навчальним планом входять до блоку дисциплін ОДФ.02 «Політична теорія» та завершуються комплексним екзаменом у 4-му семестрі, чітко не описана процедура врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час проведення комплексного екзамену. У ході зустрічі з ЕГ здобувачі вищої освіти зазначили, що викладачі інформують їх про форми та методи контролю на першому занятті з кожної навчальних дисциплін. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання для здобувачів вищої освіти є зрозумілими. В Університеті функціонує Цифровий кампус, який містить автоматизовану систему обліку оцінок.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП «Політологія» 2021 року передбачає проведення атестації здобувачів вищої освіти у формі підготовки та публічного захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Відповідно до освітньої програми «Політологія» 2018 р., атестація здобувачів вищої освіти проводилась у формі комплексного екзамену з політології у письмовій формі або у формі тестування або змішаній формі (частина письмова, частина усна), що визначає випускова кафедра, та підготовки й захисту кваліфікаційної роботи. На сторінці кафедри політології та соціології опубліковано «Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт бакалавра спеціальності 052 «Політологія» (чинна версія затверджена 15.09.2022 р., <https://cutt.ly/53CzI9c>), які чітко фіксують вимоги до підготовки кваліфікаційних робіт, що відповідає загальним практикам. Разом з тим, ЕГ звернула увагу на необхідність оновлення Методичних рекомендацій до написання кваліфікаційних робіт бакалавра через наявність у них невідповідної та застарілої інформації (міститься підрозділ «Процес складання кваліфікаційного іспиту з політології» та використовується застаріла назва факультету, хоча затвердження чинної редакції відбулося, коли факультет вже було перейменовано).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Університетом визначено чіткі та доступні правила проведення контрольних заходів, доступність та поінформованість щодо яких серед здобувачів вищої освіти забезпечується шляхом розміщення на сайті Університету робочих програм навчальних дисциплін, які містять інформацію щодо форм контролю та критеріїв оцінки знань здобувачів вищої освіти. Здобувачів вищої освіти інформують щодо контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання у перший день проходження відповідної навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у вигляді письмового екзамену проводиться із забезпеченням максимальної об'єктивності оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується шляхом здійснення шифрування екзаменаційних робіт співробітником навчального відділу, а при написанні іспиту в дистанційному форматі – використання комп'ютерних тестів з автоматичною перевіркою обраних варіантів відповідей. У разі наявності відкритих питань, відповідь здобувача вищої освіти, а також коментарі НПП зберігаються в електронній системі та доступні для перегляду завідувачем кафедри та заступником декана з науково-методичної та навчальної роботи. «Положенням про організацію освітнього процесу» (остання редакція від 29.04.2021 р., <https://cutt.ly/x3G3rYc>) передбачена процедура оскарження результатів оцінювання. Для цього здобувач вищої освіти має подати апеляцію на ім'я керівника факультету з вмотивованим проханням переглянути результати оцінювання. За результатами розгляду заяви створюється комісія, яка складається з викладача, який приймав екзамен, іншого викладача відповідного профілю, завідувача кафедри (голови циклової комісії), а також заступника керівника з науково-методичної та навчальної роботи. У разі оскарження результатів письмового іспиту здійснюється повторна перевірка екзаменаційної роботи. У випадку усного екзамену – проводиться опитування здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка, виставлена комісією, є остаточною й оскарженню не підлягає. Випадків оскарження результатів контрольних заходів на ОП «Політологія» не було. Зустріч зі здобувачами вищої освіти дозволила переконатись, що вони обізнані з цією процедурою. Зі свого боку, повторне проходження дисципліни здійснюється у разі отримання незадовільних оцінок. У випадку, якщо здобувач вищої освіти отримав менш ніж 35 балів за результатами поточного контролю (оцінка F), він має пройти обов'язкове повторне вивчення дисципліни. Якщо ж обсяг здобутих балів знаходиться у діапазоні від 35-ти до 59-ти, здійснюється перескладання дисципліни без її повторного вивчення. У ситуації, коли підсумковою формою контролю є іспит, його перескладання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни. На ОП «Політологія» є приклади повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін: здобувач О. Самохвалов (Єгоров) повторно проходив вивчення дисципліни «Університетські студії: вступ до спеціальності», а З. Бутаков – «Правознавчі студії: Теорія держави і права».

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в Університеті регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу» (остання редакція від 29.04.2021 р., <https://cutt.ly/x3G3rYc>); «Кодексом корпоративної культури» (від 04.10.2016, <https://cutt.ly/Q3CLKzh>); «Декларацією про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника» (від 30.11.2022 р., <https://cutt.ly/Z3CZgUC>); «Декларацією про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта» (затверджено 30.11.2022 р., <https://cutt.ly/i3CZmRL>); «Положенням про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти» (від 30.11.2022 р., <https://cutt.ly/H3CZJ1p>). Норми зазначених документів містять чіткі заходи і процедури, орієнтовані як на попередження та виявлення випадків порушення, так і встановлення відповідальності за недотримання академічної доброчесності. Усі документи є у відкритому доступі. В Університеті в обов'язковому порядку здійснюється перевірка кваліфікаційних та курсових робіт на наявність академічного плагіату, що забезпечується шляхом використання програмного застосунку Strikeplagiarism. Наявність автоматизованих звітів про перевірку робіт на плагіат підтверджує факт здійснення таких перевірок. Крім цього, здійснюються перевірки наукових та навчально-методичних праць, які рекомендуються до друку. Університетом використовується Unichек для перевірки інших робіт у разі виникнення такої потреби за запитом НПП та здобувачів вищої освіти. На факультеті є відповідальна особа за здійснення автоматизованої перевірки кваліфікаційних робіт (Царенок А.В.). На постійній основі діє проєкт «Школа академічної доброчесності» (<https://cutt.ly/V3CCcct>), на базі якої проводяться лекції, майстер-класи та тематичні тренінги, присвячені питанням академічної доброчесності. Прикладами таких заходів є серія вебінарів, майстер-клас та круглий стіл до Всесвітнього дня науки 2022 (07-11 листопада 2022 р.), онлайн-тренінг «Академічна доброчесність у науковій діяльності» (28 вересня 2022 р.), «Фестиваль науки – 2022: Наукова кав'ярня «333 кілометри наукової доброчесності в дії» (13 травня 2022 р.), Воркшоп «Академічна доброчесність, етика і культура учасників освітнього процесу: що і для чого» (13 квітня 2022 р.) тощо. В обов'язковому порядку усі здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники ознайомлюються та підписують «Декларацію про академічну доброчесність». Забезпечення академічної доброчесності під час проведення екзаменів передбачає ведення відеоспостереження та обов'язкове шифрування письмових робіт задля запобігання списування здобувачами вищої освіти та уникнення необ'єктивного оцінювання з боку НПП. Здобувачі вищої освіти є обізнаними з політикою, стандартами та процедурами дотримання академічної доброчесності. Випадків порушень академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та НПП ОП «Політологія» зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони. Нормативна база Університету чітко регламентує форми контрольних заходів та атестації здобувачів вищої освіти. Забезпечення максимальної об'єктивності оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час проведення підсумкового контролю у вигляді письмового екзамену: ведення відеоспостереження процесу складання екзамену, шифрування екзаменаційних робіт, використання комп'ютерних тестів з автоматичною перевіркою обраних варіантів відповідей. Чітка та зрозуміла процедура оскарження результатів оцінювання. Можливість повторного проходження навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти у разі отримання незадовільних оцінок. Чіткість і зрозумілість політики, стандартів та процедури дотримання академічної доброчесності. Наявність на Факультеті суспільно-гуманітарних наук відповідальної особи за здійснення автоматизованої перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат. Якісна та безоплатна перевірка наукових, курсових та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат із використанням програмних застосунків «Strikeplagiarism» та «Unichек». Позитивні практики. Застосування вхідного контролю, як важливого елементу оцінки прогресу рівня знань здобувачів вищої освіти. Автоматизована система обліку накопичених балів здобувачів вищої освіти у Цифровому кампусі. Систематичне проведення «Школою академічної доброчесності» заходів, направлених на популяризацію академічної доброчесності. Обов'язкове підписання здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками «Декларації про академічну доброчесність».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. Чинна редакція «Методичних рекомендацій до написання кваліфікаційних робіт бакалавра спеціальності 052 «Політологія» містить застарілу та неактуальну інформацію, зокрема, мова йде про наявність підрозділу 1.3. «Процес складання кваліфікаційного іспиту з політології» де зазначено, що «підготовка до кваліфікаційного іспиту передбачає формування певних фахових компетентностей за освітньою програмою 2021 р.» Експертна група звертає увагу, що за ОП 2021 р. атестація здобувачів вищої освіти проводиться тільки у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. У робочих програмах навчальних дисциплін «Вибори і виборчі системи», «Політичні ідеології та партологія», «Порівняльна політологія», «Політична філософія», які згідно з

навчальним планом входять до блоку дисциплін ОДФ.02 «Політична теорія» та завершуються комплексним екзаменом у 4-му семестрі, чітко не описана процедура врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час проведення комплексного екзамену. Рекомендації. До початку 2023-2024 навчального року колективу кафедри політології та соціології оновити «Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт бакалавра спеціальності 052 «Політологія». До початку 2023-2024 навчального року викладачам кафедри політології та соціології, які забезпечують викладання дисциплін «Вибори і виборчі системи», «Політичні ідеології та партологія», «Порівняльна політологія», «Політична філософія», які згідно з навчальним планом входять до блоку дисциплін ОДФ.02 «Політична теорія» та завершуються комплексним екзаменом у 4-му семестрі, чітко прописати процедуру врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з кожної дисципліни під час проведення комплексного екзамену.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Університетом визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Інформація щодо форм контрольних заходів, розподілу балів та критеріїв оцінювання оприлюднюється заздалегідь. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Стандарту вищої освіти. Університет має чітко визначені політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, активно популяризує академічну доброчесність, а також використовує відповідні технологічні рішення для перевірки наукових робіт на плагіат. Виявлені під час акредитаційної експертизи слабкі сторони за Критерієм 5 не є суттєвими. Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, а також некритичний характер зауважень, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі Відомостей про СО та інформації поданої на сайті кафедри політології та соціології (<https://cutt.ly/13MkdGC>), ЕГ проаналізувала показники науково-педагогічної кваліфікації викладачів, які задіяні до реалізації освітнього процесу ОП «Політологія». Зокрема, відповідність освіти, наукового ступеня та вченого звання ОК; тематику публікацій НПП та їхню відповідність ОК, що забезпечуються викладачем; робочі програми навчальних дисциплін ОП; тематику та строки підвищення кваліфікації та її відповідність ОК. На основі проведеного аналізу ЕГ дійшла висновку, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, які забезпечують освітній процес на ОП є досить високою, загалом відповідає навчальним дисциплінам, які вони викладають, і забезпечує досягнення визначених цілей та ПРН. Згідно з Відомостями про СО, освітній процес на ОП «Політологія» забезпечують 25 НПП, з-поміж яких 7 докторів наук (28 %), 17 кандидатів наук (68 %), 1 викладач без наукового ступеня (4 %). ЕГ підтверджено, що академічна та професійна кваліфікації більшості викладачів відповідають освітнім компонентам, які вони забезпечують. Однак через відсутність інформації про НД «Політичні еліти і лідерство», «Політична географія», «Державне управління» у Відомостях про СО (Таблиці 1-3), а також робочих програм зазначених НД на сайті кафедри, ЕГ не вдалося встановити відповідність кваліфікації викладачів цим ОК. ЕГ дійшла висновку, що відповідно до Відомостей про СО (Таблиця 2) та інформації з сайту кафедри політології та соціології деякі НПП ОП «Політологія» частково не відповідають напрямам навчальних дисциплін, які вони викладають, зокрема канд. політ. наук, доц. Вікторія Пугач викладає модуль «Соціологія», канд. іст. наук Віталій Завадський – модуль «ІКТ в політології». Крім того, наукові публікації окремих викладачів не повною мірою відповідають НД, що ними викладаються (Іван Ощипок – «Політичний аналіз і прогноз», Вікторія Пугач – «Масмедіа і політика», «Соціологія», Леонід Панасюк – «Псефологія», «Партологія»). Усі науково-педагогічні працівники кафедри пройшли стажування й підвищення кваліфікації відповідно до визначених МОН України нормативних вимог. Здобувачі вищої освіти та випускники ОП на фокус-групах підкреслили високий якісний рівень викладання навчальних дисциплін. Додатковим елементом оцінки кваліфікації викладачів виступає опитування «Викладач очима студентів». Відповідно до результатів останнього опитування (<https://cutt.ly/53CYunC>) професійність викладачів, які працюють на ОП, була оцінена в діапазоні 2,89 – 4,90 балів (середня оцінка – 4,46). Здобувачі вищої освіти підтвердили проведення такого опитування. Позитивною практикою є проведення щорічного рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних і наукових працівників «Лідер року» (<https://cutt.ly/x300Aue>). Метою впровадження рейтингу є підвищення мотивації НПП до розвитку їхнього лідерського потенціалу заради служіння здобувачам вищої освіти.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів здійснюються відповідно до «Положення про конкурс на заміщення вакантних посад науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників» (нова редакція від 29.10.2020 р., <https://cutt.ly/e3MUjxZ>). Для розгляду заяв і документів, поданих претендентами на заміщення вакантних посад НПП, наказом ректора Університету створюється конкурсна комісія. Кандидатури претендентів на заміщення вакантних посад викладачів, старших викладачів, доцентів, професорів, завідувачів кафедр попередньо обговорюються на відповідних кафедрах. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента на посаду НПП кафедра може запропонувати йому прочитати пробні лекції, провести практичні заняття, за результатами яких складається відгук про відкрите заняття. Мотивований висновок кафедри про професійні якості претендентів та рішення щодо рекомендації/не рекомендації кандидатур на відповідні посади передаються на розгляд Вченої ради факультету (Університету). Під час конкурсного добору беруться до уваги: наявність відповідної освіти, наукового ступеня, вченого звання, публікаційна активність, досвід роботи, підвищення кваліфікації, рейтинг викладача за результатами конкурсу «Лідер року», оцінка діяльності викладача здобувачами освіти через опитування «Викладач очима студентів» тощо. Під час зустрічі з викладачами ЕГ дізналась, що НПП не проходили конкурс на заміщення вакантних посад по кафедрі політології та соціології. Під час зустрічі зі структурними підрозділами помічниця ректора з правових та кадрових питань Юлія Даценко повідомила ЕГ, що кафедра є новоствореною і через реорганізаційні питання та воєнний стан конкурс на заміщення вакантних посад НПП по цій кафедрі не проводився. З завідувачкою кафедри укладений трудовий договір, а більшість викладачів кафедри працюють за діючими контрактами. З тими НПП, у яких строк дії контракту завершився, як у Ганни Лавриненко, трудовий договір укладений до проведення конкурсу через воєнний стан відповідно до Закону України від 15 березня 2022 р. № 2136-ІХ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Відповідно до інформації, яка знаходиться у відкритому доступі на сайті ЗВО, ЕГ констатує, що кафедра політології була створена 1 вересня 2021 року рішенням Вченої Ради Університету від 26.08.2021 р., а з 01.09.2022 р. була змінена назва на кафедру політології та соціології рішенням ВРУ від 28.06.2022 р. Відповідно до Протоколу №1 засідання кафедри політології від 15.09.2021 р. (<https://cutt.ly/P3Mhat4>) ядро кадрового складу склали викладачі, які працювали на кафедрі політології і мали діючі на той момент контракти (Панасюк Л.В., Балацька О.Б., Лавриненко Г.А., Супруненко А.П.). Новими викладачами кафедри були Бульбенюк С.С., Пояркова Т.К., яка була призначена завідувачкою кафедри. Вказані НПП не проходили конкурсного добору. Відповідно до рішень ВРУ останній конкурс на заміщення вакантних посад НПП відбувся в червні 2021 р. (<https://cutt.ly/R3MLviS>).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на ОП «Політологія» відбувається за кількома напрямками. Роботодавці беруть участь у розробленні ОП та її оновленні. Представники роботодавців під час зустрічі з ЕГ підтвердили свою участь у засіданнях кафедри при обговоренні проєкту ОП. Наприклад, за рекомендацією голови Святошинської районної в м. Києві державної адміністрації Сергія Павловського до ОП було включено ОК «Державне управління». За пропозицією професора кафедри політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Івана Монолатія ОК «Політична регіоналістика» був замінений на ОК «Політична географія. З іншого боку, роботодавці беруть активну участь у реалізації ОП «Політологія» у різних формах. Під час зустрічі роботодавці підтвердили, що вони беруть участь організації та проведенні навчальної, виробничої та переддипломної практик, проводять тренінги та майстер-класи для практикантів. Здобувачі вищої освіти мають можливість проходити практику в Інституті держави та права імені В.М. Корецького НАН України, Інституті політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, Українському центрі суспільних даних, ГО «Всеукраїнська Люстрація», ГО «Кандидат», ГО «МІНЗМІН», ГО «Український Інститут політики», ГО «Український центр суспільного розвитку», ГО «Форум нових політичних лідерів», ГО «Всеукраїнська асоціація політичних наук». Представники роботодавців обов'язково входять до складу державних експертних комісій. Це підтвердила завідувачка відділу політичних інститутів і процесів Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса Галина Зеленко, яка була головою ДЕК. Представників роботодавців запрошують в ролі гостей спікерів на «П'ятничний лекторій», що підтвердив Іван Монолатій, який виступав з лекцією «Політологія літератури чи політика літератури: координати співіснування і конфліктів» на такому заході. Позитивною практикою є функціонування на Факультеті суспільно-гуманітарних наук Ради роботодавців (<https://cutt.ly/N3MOrN>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Кафедрою політології та соціології активно залучаються професіонали-практики та експерти в галузі до проведення відкритих лекцій. Позитивною практикою є проведення «П'ятничного лекторію», для виступу на якому запрошують відомих політиків та науковців. Інформацію про такі заходи оприлюднено на сайті випускової кафедри у розділі «Події» (<https://cutt.ly/43ocsvuD>; <https://cutt.ly/V3oc6hn>). Проведення «П'ятничного лекторію» було підтверджено під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, випускниками, викладачами та роботодавцями. Наприклад, у 2020-2021 н.р. відбулися відкриті лекції професора Університету імені Адама Міцкевича (м. Познань, Республіка Польща)

Лукаша Доная на тему «Прогностика: наука, примха чи необхідність»; головного консультанта Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з ЄС Богдана Ференса – «Хто вони – прогресивні лідери сучасності?»; професора кафедри міжнародних медіакомунікацій та комунікативних технологій Інституту міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка Юрія Романенка – «Візуальна аналітика»; професора кафедри політології Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка Івана Монолатія – «Політологія літератури чи політика літератури: координати співіснування і конфліктів»; керівника української дослідницької програми Інституту Дж. Кеннана Михайла Мінакова – «Демократизація в Україні, 1991-2021». У 2022 р. відбулися гостьові лекції Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії Сергія Корсунського на тему «Геополітика російсько-української війни»; політичного експерта Фонду громадської безпеки Юрія Гаврилечка – «Феномен квазі-фейків» і «Квазі-фейки 2.0»; політичного консультанта Олександра Палія – «Особливості трансформації української політичної еліти: мовне питання». У рамках Грінченківської декади у 2022 р. на ФСГН відбулася зустріч з Іваном Зайцем – українським політиком, колишнім народним депутатом Верховної Ради України. Відповідно до Відомостей про СО (Таблиця 2) окремі навчальні дисципліни на ОП викладаються фахівцями-практиками, зокрема до забезпечення НД «Політична психологія» залучено на засадах сумісництва політичного консультанта Олександра Палія; до НД «Політекономія» – першого заступника директора Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) В'ячеслава Панченка.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Під час проведення експертизи ЕГ встановлено, що в Університеті успішно реалізується політика підтримки та мотивування НПП щодо їх професійного розвитку. Відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації НПП» від 26.02.2015 р. (<https://cutt.ly/v3oLFSn>) підвищення кваліфікації НПП може відбуватися впродовж 5 років у різних формах (семінари, стажування, тренінги). Всі викладачі ОП «Політологія» раз на 5 років проходять фахове стажування. Відповідні сертифікати розміщені в Е-портфоліо викладачів (<http://eportfolio.kubg.edu.ua/>). В Університеті діє Навчально-науковий центр розвитку персоналу та лідерства (<https://cutt.ly/y3oXR5e>), створений з метою розвитку персоналу Університету на основі реалізації лідерського потенціалу співробітників. На базі Центру викладачі мають змогу пройти внутрішнє стажування у вигляді 5-х модулів – дидактичного, дослідницького, фахового, цифрового та лідерського. Регулярно проводяться семінари по створенню ЕНК в системі Moodle. Викладачі мають вільний доступ до баз даних Scopus і Web of Science, що сприяє їх професійному розвитку та активізує наукову діяльність. Бібліотекою було проведено вебінар «Використання наукометричних платформ Scopus і Web of Science: можливості для науковців». В Університеті створені умови для академічної мобільності НПП та участі в міжнародних програмах (<https://cutt.ly/c3oBZMj>). Позитивною практикою є традиція педагогічного тьюторства. Відповідно до «Положення про адаптацію новопризначених науково-педагогічних співробітників» від 30.08.2018 р. (<https://cutt.ly/53oZZf5>) для нових співробітників проводяться адаптаційні тренінги та призначається наставник. Під час зустрічі з Гарантом експертна група дізналась, що наставником Тетяни Пояркової (працює в Університеті з 15.09.2021 р.) був завідувач кафедри філософії Роман Додонов. Моніторинг професійного рівня НПП відбувається за допомогою щорічного рейтингового оцінювання «Лідер року» (<https://cutt.ly/x3o0Aue>). Рівень викладацької майстерності також оцінюється здобувачами вищої освіти за допомогою анонімного опитування «Викладач очима студентів», результати якого враховуються в загальний рейтинг НПП. Інформація про рейтинг викладача є в електронній системі «Е-портфоліо» (<http://eportfolio.kubg.edu.ua>), що сприяє прозорості та об'єктивності оцінки.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері регламентується «Колективним договором», зареєстрованим УП СЗН Шевченківської РДА 21.02.2019 р. (<https://cutt.ly/Y3o7LRp>), «Положенням про щорічне рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних і наукових працівників «Лідер року» з останніми змінами від 04.04.2022 р. (<https://cutt.ly/x3o0Aue>). Інформація про рейтинг викладача є в електронній системі «Е-портфоліо» (<http://eportfolio.kubg.edu.ua>), що сприяє прозорості та об'єктивності оцінки. Рейтингові показники щороку переглядаються. Результати рейтингу використовуються для матеріального та морального заохочення працівників. В Університеті діє «Положення про преміювання та надання матеріальної допомоги працівникам» від 22.12.2016 р. (<https://cutt.ly/R32eSsb>). Щорічно проводиться Конкурс на здобуття премії імені Бориса Грінченка, переможці якого нагороджуються дипломами та преміями (<https://cutt.ly/C3zrIV>). Крім матеріальних заохочень діє система стимулювання розвитку викладацької майстерності через заходи морального заохочення, регульовані «Положенням про відзнаки» від 28.12.2018 р. (<https://cutt.ly/F32wEWT>). Для працівників Університету передбачені такі види заохочень: оголошення подяки, нагородження грамотою, медаллю Бориса Грінченка (різні рівні), нагрудним знаком «За служіння Університету», а також науково-педагогічні співробітники можуть представлятися до відзначення державними та відомчими нагородами. Позитивною практикою є те, що Університет матеріально стимулює публікаційну активність викладачів, преміюючи їх за публікації у виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science відповідно до затвердженого в Університеті «Порядку преміювання» (<https://cutt.ly/P8xMaRs>). Крім того, відповідно до набраних балів в рейтинговому оцінюванні «Лідер року» може встановлюватись надбавка до заробітної плати у розмірі від 20 до 50 відсотків на поточний календарний рік (<https://cutt.ly/H32yMRW>). Викладачі підтвердили дієвість системи стимулювання. Під час фінальної зустрічі декан Факультету суспільно-гуманітарних наук Олена Александрова зауважила, що в Університеті діє система матеріальних заохочень Гарантів освітніх програм. Це підтвердила гарант ОП Тетяна Пояркова.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. Висока публікаційна активність викладачів кафедри політології та соціології, у тому числі у виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Систематичні всеукраїнські та міжнародні підвищення кваліфікації/стажування науково-педагогічних працівників ОП «Політологія». Залучення до проведення аудиторних занять та гостьових лекцій кваліфікованих професіоналів-практиків та експертів. Активне залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу ОП «Політологія» через їх участь у розробленні ОП та її оновленні, а також у реалізації ОП в різних формах (організація та проведення навчальної, виробничої та переддипломної практик, проведення тренінгів та майстер-класів для практикантів, участь в роботі екзаменаційних комісій, виступи з лекціями тощо). Позитивні практики. Регулярне проведення «П'ятничного лекторію», для виступів на якому в ролі гостьових лекторів запрошують професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців. Це майданчик для обговорення актуальних суспільно-політичних проблем, обміну думками, реалізації спільних проєктів. Функціонування на Факультеті суспільно-гуманітарних наук Ради роботодавців. Проведення щорічного рейтингового оцінювання професійної діяльності «Лідер року», за результатами якого НПП отримують надбавки до посадових окладів залежно від місця в рейтингу, що значною мірою стимулює до покращення показників власної діяльності. Оцінка діяльності викладача здобувачами вищої освіти через опитування «Викладач очима студентів». Е-портфоліо викладачів акумулює всю інформацію про рейтингове оцінювання професійної діяльності, публікаційну активність та підвищення кваліфікації викладачів, що враховується під час конкурсного добору. Стимулювання публікаційної активності, в тому числі у виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, та підвищення інших показників наукової діяльності за допомогою розробленої в Університеті системи преміювання. Наявна система матеріальних заохочень Гарантів освітніх програм. Сформована традиція педагогічного тьюторства, проведення адаптаційних тренінгів для нових співробітників Університету. Наявність внутрішньої системи підвищення кваліфікації працівників на основі опанування 5-х предметних модулів – дидактичного, дослідницького, фахового, цифрового, лідерського, що забезпечується на безплатній основі для співробітників Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони. Через відсутність інформації про НД «Політичні еліти і лідерство», «Політична географія», «Державне управління» у Відомостях про СО (Таблиці 1-3), а також робочих програм зазначених НД на сайті кафедри, ЕГ не вдалося встановити відповідність кваліфікації викладачів цим ОК. Відсутність академічної та/або професійної відповідності викладачів за деякими навчальними дисциплінами (канд. політ. наук, доц. Вікторія Пугач викладає модуль «Соціологія», канд. іст. наук, доц. Віталій Завадський – модуль «ІКТ в політології»). Наукові публікації окремих викладачів не повною мірою відповідають дисциплінам, що ними викладаються (Іван Ощипок – «Політичний аналіз і прогноз», Вікторія Пугач – «Мас-медіа і політика», «Соціологія», Леонід Панасюк – «Псефологія», «Партологія»). Через те, що кафедра політології та соціології є новоствореною і через реорганізаційні питання та воєнний стан конкурс на заміщення вакантних посад НПП по цій кафедрі не проводиться, ЕГ не вдалося встановити, чи процедура конкурсного добору викладачів кафедри політології та соціології здійснюється прозоро, з урахуванням рівня їхнього професіоналізму, що необхідний для успішної реалізації освітньої програми. Кафедра політології була створена 01 вересня 2021 р., з 01 вересня 2022 р. була змінена назва на кафедру політології та соціології. З моменту створення конкурс на заміщення вакантних посад НПП по цій кафедрі не проводиться. Відповідно до рішень ВРУ останній конкурс на заміщення вакантних посад НПП відбувся в Київському університеті імені Бориса Грінченка в червні 2021 р. (<https://cutt.ly/R3MLviS>). З тими НПП, у яких строк дії контракту завершився, укладається трудовий договір до проведення конкурсу через воєнний стан відповідно до Закону України від 15 березня 2022 р. № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Рекомендації. Узгодити відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують, через публікацію фахових статей у вітчизняних та закордонних періодичних наукових виданнях, публікацію навчально-методичної літератури відповідно до напрямів окремих освітніх компонентів, проходження фахового підвищення кваліфікації. До початку 2023-2024 навчального року колективу кафедри політології та соціології оприлюднити робочі програми навчальних дисциплін «Політичні еліти і лідерство», «Політична географія», «Державне управління». Експертна група рекомендує до початку 2023-2024 навчального року провести конкурс на заміщення вакантних посад викладачів кафедри політології та соціології відповідно до Плану роботи Київського університету імені Бориса Грінченка на 2023 рік (<https://cutt.ly/L8eore9>), де заплановано на серпень-вересень «Формування структури та штату, організація конкурсів на заміщення вакантних посад, призначення, створення кадрового резерву, переміщення тощо».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою, зокрема рівень кваліфікації науково-педагогічного персоналу, загалом відповідають критерію 6. Кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей та ПРН за ОП «Політологія». Налагоджено систему ефективної співпраці із роботодавцями, які активно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Створено конкурентне середовище та використовується дієвий механізм мотивації викладачів до професійного розвитку. Наявна дієва внутрішня система підвищення кваліфікації працівників на основі опанування предметних модулів. Слабкими сторонами за критерієм 6, виявленими у процесі акредитаційної експертизи, є відсутність академічної та/або професійної відповідності викладачів за деякими навчальними дисциплінами, не повна відповідність наукових публікацій окремих викладачів дисциплінам, що ними викладаються. Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, а також некритичний характер зауважень, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час огляду матеріально-технічної бази Університету, який відбувався за допомогою демонстрації фото-слайдів з детальними коментарями від заступника декана факультету суспільно-гуманітарних наук Віталія Завадського, ЕГ пересвідчилась у якісному матеріально-технічному забезпеченні ОП. Через відсутність світла у корпусі, де безпосередньо проводиться навчання за ОП, не було можливості проводити огляд Університету в режимі відео стріму. Це не завадило ЕГ переконатися, що матеріально-технічна база Університету сприяє досягненню цілей та ПРН ОП. Світлі та просторі аудиторії обладнані мультимедійною технікою та, подекуди, мультимедійними дошками. Університет має 25 комп'ютерних класів, при роботі в яких використовується ліцензоване програмне забезпечення. Рекреаційні зони на факультеті містять інформаційні стенди й місця для навчання та відпочинку. Університет створює всі умови для здорового способу життя: є басейн, спортивні майданчики, тренажерні зали тощо. Здобувачі проживають у 3-х гуртожитках, що мають належні умови. По всьому Університету є вільне підключення до Wi-Fi. Бібліотека має читальні зали й коворкінг з відповідними умовами для вивчення літератури та проведення освітніх заходів. Є можливість завчасно бронювати літературу через онлайн доступ до Е-каталогу. Директор бібліотеки надала ЕГ інформацію про наявну літературу за кожною навчальною дисципліною ОП та про наповненість репозитарію Університету науковими роботами НПП кафедри політології та соціології. ЕГ звернула увагу, що не всі наукові роботи викладачів кафедри політології та соціології розміщені в репозитарії Університету. В Університеті ведуться роботи з постійного вдосконалення матеріально-технічної бази: на даху розміщені сонячні панелі та теплові насоси, що забезпечують автономну систему опалювання та енергозабезпечення корпусу. Університет обладнав бомбосховище, яке може вмістити до 400 осіб. Сховище має запас води та їжі, автономне енергозабезпечення, доступ до Інтернету. Місця для укриття також є у гуртожитках Університету. Якісний доступ до дистанційного навчання забезпечує Цифровий кампус Університету, доступ до якого надається лише внутрішнім користувачам, які мають корпоративну пошту. Зручний функціонал Цифрового кампусу було продемонстровано завідувачкою науково-дослідної лабораторії Цифровізації освіти Оксаною Буйницькою. Цифровий кампус дозволяє здійснювати вибір дисциплін, перевірку наукових робіт на плагіат, надає доступ до електронного журналу оцінок, дозволяє автоматично обраховувати бали за кожною навчальною дисципліною, надає можливість для проведення анкетування, містить електронний індивідуальний навчальний план та навчальне навантаження викладача. Цифровий Кампус містить навчально-методичні матеріали з усіх освітніх компонентів ОП. Унікальною практикою Університету є сертифікація електронних навчальних комплексів, що враховується під час визначення рейтингу НПП. ЕГ звернула увагу, освітні компоненти з політології поки що не є сертифікованими.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів Університету є повністю безоплатним для здобувачів вищої освіти та НПП. Здобувачі вищої освіти й викладачі мають вільний доступ до аудиторій з мультимедійним забезпеченням, комп'ютерних класів, Коворкінг простору в бібліотеці, бібліотечних фондів і баз даних (як вітчизняних, так і міжнародних, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, SpringerRink, Libraria, ScienceDirect (<https://cutt.ly/b3VoUln>)). За потреби здобувачі вищої освіти та викладачі мають можливість безоплатно забронювати читальний зал бібліотеки або Коворкінг для проведення заходів. Бібліотека надає безоплатні послуги в дистанційному форматі. Здобувачі вищої освіти та НПП можуть користуватися послугою електронної доставки документів на їх запит. Бібліотека, на замовлення здобувачів вищої освіти та НПП, здійснює безплатний підбір журналів для публікацій або тематичний підбір літератури у міжнародних наукометричних базах Web of Science, Scopus. Університет забезпечує вільний доступ до курсів на платформах Coursera, edX, Udemu

(<https://elearning.kubg.edu.ua/>) та безплатну підписку на Microsoft Office 365. Кожен здобувач вищої освіти та викладач має свою корпоративну пошту, доступ до якої припиняється через пів року після закінчення навчання здобувачем вищої освіти. Доступ до мережі Інтернет в навчальних корпусах та гуртожитках здійснюється на безоплатній основі. Здобувачі вищої освіти безоплатно мають можливість перевірити свої наукові роботи на плагіат через програми «Unicheck» та «StrikePlagiarism». Університет проводить всеукраїнські та міжнародні наукові й науково-практичні конференції, у яких здобувачі ОП «Політологія» можуть брати безоплатну участь. В Університеті створені умови для безоплатного підвищення кваліфікації НПП під час проходження університетських програм професійного розвитку, які складаються з п'яти предметних модулів – дидактичного, дослідницького, фахового, цифрового, лідерського рівнів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріально-технічної бази Університету ЕГ пересвідчилась у тому, що ЗВО дбає про безпеку всіх учасників освітнього процесу. Для того, щоб потрапити в навчальні корпуси Університету необхідно пред'явити перепустку. ЗВО обладнаний системою відеоспостереження з виводом інформації на центральний комп'ютер пункту охорони. Система відеоспостереження також використовуються під час складання екзаменів з метою забезпечення прозорості освітнього процесу та запобігання порушення норм академічної доброчесності. В Університеті створено всі умови для підтримки здорового способу життя: наявні спортивна, гімнастична, тренажерна зали, басейн, спортивний майданчик на даху головного корпусу. В Університеті на 1-му поверсі, біля басейну, розташований медпункт з двома штатними медичними працівниками, один з яких постійно перебуває на чергуванні. З метою створення безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в навчальному корпусі Університету обладнано бомбосховище на 400 осіб, яке має генератори для забезпечення стабільного енергопостачання, доступ до Інтернету, запаси снєків і води. В Університеті облаштовані місця для протипожежної безпеки, наявні всі засоби пожежогасіння: гідрант, вогнегасники, сигналізація.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Університет забезпечує всебічну підтримку здобувачам вищої освіти. Освітня підтримка та організаційна складова регламентується: «Положенням про організацію освітнього процесу» зі змінами і доповненнями Наказ від 29.04.2021 №293 (<https://cutt.ly/638JN6S>), «Положенням про опитування» Наказ від 29.04.2021 №293 (<https://cutt.ly/x34hqbT>), «Положенням про проведення практики студентів» від 21.12.2018 р. (<https://cutt.ly/G34jzHx>), «Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами» від 25.11.2016 р. (<https://cutt.ly/V34j04M>). Соціальна підтримка забезпечується заходами, які регламентовані положеннями: «Про НМЦ соціально-гуманітарної взаємодії та організації дозвілля студентів» від 25.03.2021 (<https://cutt.ly/i8gnLPn>), «Про правила призначення і виплати стипендій» від 28.04.2020 (<https://cutt.ly/c8gnfTS>), «Про стипендіальну комісію Університету» від 27.01.2017 (<https://cutt.ly/t8gnqe7>). Інформаційна та консультативна складова надається здобувачам вищої освіти Гарантом, кафедрою, кураторами, факультетами, структурними підрозділами та органами студентського самоврядування. Студентський офіс (<https://cutt.ly/E389u9h>) інформує здобувачів з усіх питань освітнього процесу. Корпоративна електронна пошта сприяє налагодженню комунікації та своєчасному інформуванню здобувачів та працівників Університету. Гід першокурсника (<https://cutt.ly/V34OzBF>) містить інформацію про розклад занять, локації факультетів та аудиторій, контакти факультетів, кураторів академічних груп, замовлення довідок. Здобувачі можуть вноситись пропозиції та зауваження використовуючи функціонал Цифрового кампусу: «Тет-а тет» з ректором (Написати листа персонально ректору Університету). Психологічну онлайн допомогу всім учасникам освітнього процесу надає соціально-психологічна служба Університету (<https://cutt.ly/v8gQTGX>). Працевлаштуванню здобувачів сприяє інформаційна підтримка на сайті Університету «Випускникам» (<https://cutt.ly/78gWs5Q>) та «Працевлаштування» (<https://cutt.ly/28gWxEb>). Під час акредитаційного візиту ЕГ отримала результати проведення опитувань в Університеті: «Патріотичні настрої здобувачів освіти на початку 2022 року», «Корпоративна культура й особливості роботи в умовах карантину Київського Університету імені Бориса Грінченка: опитування викладачів 2022 р.». Кафедрою політології та соціології щороку проводяться опитування серед здобувачів вищої освіти з метою покращення умов навчання, результати яких оприлюднюються на сайті. На фокус-групах зі здобувачами вищої освіти ЕГ дізналася, що вони задоволені рівнем інформаційної, організаційної, консультативної та соціальної підтримки, яку надають Гарант, кафедра та факультет. Разом з тим ЕГ звернула увагу, що здобувачі вищої освіти 1-го та 3-го курсів ОП «Політологія», які на початку березня 2023 р. мали проходити навчальну практику, на час проведення акредитаційної експертизи у лютому 2023 р., не були обізнані з термінами та місцями проходження практики.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університет організував зручне безбар'єрне середовище, дружнє для здобувачів вищої освіти, які мають особливі освітні потреби. Університетом створюються комфортні умови навчання для осіб, які належать до категорії

маломобільних груп населення. Створено всі умови для учасників освітнього процесу, які пересуваються у візках: навчальні корпуси обладнані пандусами, просторі ліфтові кабіни, спеціалізований підйомник для сходинок. Бомбосховище має розмітку на підлозі для організованого руху та ліфт для спускання маломобільних учасників освітнього процесу. В Університеті створено Ресурсний центр підтримки студентів з інвалідністю (<https://cutt.ly/y8gR3BV>), в якому створені комп'ютеризовані робочі місця, обладнані синтезаторами мови, для здобувачів з порушенням зору є портативний дисплей Брайля, портативний відеозбільшувач на 5 дюймів, настільний принтер шрифту Брайля. В Ресурсному центрі можна отримати послуги з формування та вдосконалення слухомовленнєвих та когнітивних навичок за допомогою програми «Живий звук». Сформована система тьюторської та волонтерської підтримки для здобувачів вищої освіти з інвалідністю. Важливу роль у доступності освіти відіграє розвинута дистанційна платформа навчання Цифровий Кампус (<https://digital.kubg.edu.ua>) та Е-каталог бібліотеки (<https://cutt.ly/O8gEDb4>). Університет створює достатні умови для реалізації права на освіту здобувачам вищої освіти, які мають дітей чи створили молоду сім'ю, є внутрішні переміщенням особам або здобувачем вищої освіти, які зазнали втрат через воєнну агресію РФ (<https://cutt.ly/g8k7xMh>). Для такої категорії здобувачів вищої освіти профспількою надається індивідуальна матеріальна допомога (<https://cutt.ly/v8gRf4B>). За ОП «Політологія» не навчаються здобувачі вищої освіти, які мають особливі освітні потреби.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Нормативно-правовою базою, якою керується Університет для врегулювання та недопущення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), є: «Положення про засади запобігання і протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу та іншим проявам неетичної поведінки» від 31.10.2019 р. (<https://cutt.ly/f34Rtgd>), «Кодекс корпоративної культури Університету» від 04.10.2016 (<https://cutt.ly/C34TXff>), «Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів освіти» (нова редакція) від 30.11.2022 р. (<https://cutt.ly/C34YOSo>), «Про затвердження складу комісії з академічної доброчесності Університету» від 29.01.2020 р. (<https://cutt.ly/a34YFCI>), «Про створення Комісії з етики та затвердження її персонального складу» від 19.11.2019 р. (<https://cutt.ly/z34YNgd>), «Призначення уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції в Університеті» від 07.08.2015 р. (<https://cutt.ly/n34UxAo>), «Комісія з оцінки корупційних ризиків» від 23.06.2017 р. (<https://cutt.ly/o34UsJ7>). У відкритому доступі на офіційному сайті Університету розміщені посилання, за якими є можливість надіслати інформацію про прояви корупції (<https://cutt.ly/k34IWRV>) або повідомити про факти дискримінації, сексуальні домагання, булінгу та інші прояви неетичної поведінки (<https://cutt.ly/K34IIMt>). Здобувачі вищої освіти повідомили ЕГ, що ознайомлені про можливість звернення до Комісії з етики в разі виникнення конфліктних ситуацій. Під час зустрічей ЕГ з фокус-групами з'ясовано, що у здобувачів вищої освіти чи представників органів студентського самоврядування конфліктних ситуацій на ОП «Політологія» не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. Університет має сучасну розвинену соціальну інфраструктуру та є потужним навчально-науковим комплексом. ЗВО постійно вдосконалює матеріально-технічне оснащення, що позитивно впливає на якість освітнього процесу. Сучасні аудиторії обладнані мультимедійними приладами. Університет створює всі умови для здорового способу життя та дбає про безпеку всіх учасників освітнього процесу. Доступність освіти забезпечують дистанційна платформа навчання Цифровий Кампус та Е-каталог бібліотеки. Широкий перелік послуг, які надає бібліотека, в тому числі в дистанційному форматі. Безоплатний доступ до мережі Інтернет у всіх навчальних аудиторіях та у гуртожитках. Вільний доступ до всієї інфраструктури. Вільний доступ до курсів на платформах Coursera, edX, Udemu та безплатна підписка на Microsoft Office 365 для всіх учасників освітнього процесу. Освітнє середовище дружнє для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Діяльність Ресурсного центру підтримки студентів з інвалідністю. Система тьюторської та волонтерської підтримки для здобувачів вищої освіти з інвалідністю. Позитивні практики. Студентський офіс та Гід першокурсника, які надають здобувачам вищої освіти вичерпну інформацію щодо організації освітнього процесу. Зручний функціонал Цифрового кампусу, який дозволяє оперативно повідомити про факти дискримінації, сексуальні домагання, булінгу, корупції та інші прояви неетичної поведінки. Практика сертифікації електронних навчальних комплексів, що враховується під час визначення рейтингу викладачів. Використання корпоративної пошти Університету для своєчасного інформування всіх учасників освітнього процесу. В Університеті розробленню власні програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, які є безоплатними для співробітників. Використання передових технологій для забезпечення автономного енергозабезпечення. Наявна можливість для здобувачів вищої освіти та викладачів проводити різноманітні заходи у Коворкінг просторі бібліотеки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони. Не всі наукові роботи викладачів кафедри політології та соціології розміщені в репозитарії Університету. Попри наявну позитивну практику в Університеті стосовно сертифікації електронних навчальних комплексів, ЕГ звернула увагу, що навчальні дисципліни ОП «Політологія» не є сертифікованими. На момент проведення акредитаційної експертизи у лютому 2023 р. здобувачі вищої освіти ОП «Політологія» 1-го та 3-го курсів, які на початку березня 2023 р. мали проходити навчальну практику, не були обізнані з термінами та місцями проходження практики. Рекомендації. З метою поширення наукових доробків науково-педагогічних працівників кафедри політології та соціології й можливості використання їх в освітньому процесі, відповідальним особам за розміщення інформації в репозитарії своєчасно розміщувати наукові роботи викладачів кафедри політології та соціології в репозитарії Університету. З метою підтримки гарних практик Університету ЕГ радить викладачами кафедри політології та соціології забезпечити сертифікацію електронних навчальних комплексів ОП «Політологія» упродовж наступних 2 років. Експертна група рекомендує інформувати здобувачів вищої освіти ОП «Політологія» про терміни та місця проходження практики за один календарний місяць, як це визначено відповідними програмами практики, розробленими кафедрою політології та соціології. ЕГ рекомендує Гаранту за результатами проведення практики проводити опитування роботодавців та здобувачів вищої освіти з метою визначення рівня задоволеності практичною підготовкою. З метою збереження подальшого контакту з випускниками ОП «Політологія» ЕГ радить зберігати корпоративну пошту здобувачам вищої освіти після закінчення навчання.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність ОП «Політологія», зокрема вільний доступ до розвиненої соціальної інфраструктури та інформаційних ресурсів Університету всіх учасників освітнього процесу, загалом відповідають критерію 7. Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП, а також некритичний характер зауважень, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у Київському університеті імені Бориса Грінченка врегульовано «Методичними рекомендаціями з розроблення та оновлення освітніх програм» від 09.06.2021 р. (<https://cutt.ly/r34F8qt>). Відповідно до процедури, перегляд освітніх програм відбувається з урахуванням результатів публічного обговорення із залученням всіх стейкхолдерів. ОП «Політологія» була затверджена у 2018 році та суттєво оновлена у 2021 р. після прийняття Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Проект ОП «Політологія» 2021 р. було своєчасно оприлюднено на офіційному сайті факультету для публічного обговорення (<https://cutt.ly/p34GS04>). На зустрічі з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження, що всі учасники освітнього процесу та зовнішні стейкхолдери брали участь в обговоренні проекту ОП «Політологія» та надавали свої пропозиції та рекомендації під час публічного обговорення на засіданнях кафедри. ЕГ звертає увагу на відкритість процесу обговорення проекту ОП «Політологія» та позитивну практику оприлюднення інформації щодо наданих пропозицій для вдосконалення ОП «Політологія» під час публічних обговорень. За результатами публічного обговорення ОП «Політологія» у 2021 р. було враховано пропозиції та рекомендації всіх стейкхолдерів: оновлено освітню складову ОП «Політологія» шляхом введення нових ОК «Політична географія» та ОК «Державне управління», до обов'язкового блоку було включено ОК «Конфліктологія», який входить до блоку ОК «Суспільно-політичні студії».

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Позиція здобувачів вищої освіти враховується під час перегляду ОП «Політологія» та аналізується під час обговорення результатів опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу. Результати моніторингу та опитувань аналізуються, враховуються при перегляді ОП «Політологія» та оприлюднюються на сайті кафедри політології та соціології (<https://cutt.ly/O34HPu7> та <https://cutt.ly/C34HFAM>). В Університеті щороку здійснюється онлайн моніторинг «Викладач очима студента» – опитування щодо оцінювання здобувачами вищої освіти якості викладання за кожним ОК. Результати опитування є доступними для викладачів та адміністрації ЗВО.

Студентське самоврядування Університету займає активну позицію та бере участь у вдосконаленні якості вищої освіти. На одному із засідань Студентського Парламенту розглядалося питання недостатнього рівня викладання в Університеті дисциплін «Лідерство служіння» та «Я студент» (Протокол Засідання Студентського парламенту від 04 грудня 2022 року (<https://cutt.ly/P8k6szH>). На зустрічі з ЕГ президентка Студентського Парламенту Вероніка Кучеровська підтвердила, що дійсно студентським самоврядуванням спільно з керівництвом Університету обговорювалося питання удосконалення рівня викладання в Університеті дисциплін «Лідерство служіння» та «Я студент». Здобувачі вищої освіти ОП «Політологія» мають можливість висловлювати рекомендації та побажання щодо змін до освітньої програми. До складу робочої групи ОП «Політологія» у 2021 р. була включена представниця від здобувачів вищої освіти – Анастасія Верясова. Також здобувачі вищої освіти ОП «Політологія» беруть участь у засіданнях кафедри політології та соціології, Вченої ради факультету та входять до складу студентської ради факультету суспільно-гуманітарних наук (<https://cutt.ly/f8lyDeR>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В Університеті співпраця з роботодавцями відбувається через роботу Рад роботодавців структурних підрозділів, діяльність яких унормовується «Положенням про Ради роботодавців Університету» від 17.12.2020 (<https://cutt.ly/u8saYWP>). Зі складом Ради роботодавців Факультету суспільно-гуманітарних наук можна ознайомитися на сайті факультету (<https://cutt.ly/g8ssdMP>). Відділ практики і працевлаштування НМЦ стандартизації і якості освіти проводить системну роботу по залученню роботодавців до участі у «Ярмарках вакансій» Університету, до проведення професійних майстер-класів для здобувачів вищої освіти, до проведення презентацій роботодавця та організації ознайомчих екскурсій на підприємства. З метою вдосконалення та покращення конкурентоспроможності здобувачів вищої освіти, в Університеті є практика залучення роботодавців до перегляду освітніх програм. Так, у 2021 році до складу робочої групи з оновлення освітньої програми «Політологія» було включено представника від роботодавців: керівника політико-правових програм ГО «Український Центр суспільного розвитку» Ігоря Рейтеровича. Під час перегляду ОП «Політологія» роботодавцями, які надали свої зауваження і пропозиції були: завідувач відділу політичних інститутів і процесів Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф.Кураса – Галина Зеленько; провідний науковий співробітник Відділу правових проблем політології Інституту держави і права імені В.М.Корецького – Володимир Горбатенко; доцент кафедри парламентаризму Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керівник політико-правових програм ГО «Український Центр суспільного розвитку» – Ігор Рейтерович; професор кафедри політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – Іван Монолатій; декан факультету міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету – Микола Палінчак. Пропозиції стейкхолдерів-роботодавців були враховані (<https://cutt.ly/s34K5um>). В Університеті організовано проведення «П'ятничних лекторієв» із запрошенням спікерами відомих політиків, провідних науковців та роботодавців (Іван Монолатій, Олександр Палій, Богдан Ференс, Михайло Мінаков, Юрій Романенко). В Університеті є практика залучення роботодавців до аудиторних занять, участі в атестації здобувачів вищої освіти, а також запрошення роботодавців до участі у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший набір ОП «Політологія» було зроблено у 2018 р., відповідно у 2022 р. було здійснено перший випуск здобувачів вищої освіти. Переважна більшість випускники ОП «Політологія» вирішили продовжити навчання за другим рівнем вищої освіти та вступили до магістратури на ОП «Політичні технології та консультивання» за спеціальністю 052 «Політологія» у Київському університеті імені Бориса Грінченка. Під час зустрічі з ЕГ випускники ОП «Політологія» зазначили задоволеність рівнем підготовки. У 2022 р. в Університеті було прийнято рішення про створення Ради випускників, діяльність якої регламентується «Положенням про Ради випускників» від 31.08.2022 р. (<https://cutt.ly/I34ZJck>). Відповідно до норм зазначеного положення на факультеті Суспільно-гуманітарних наук діє Рада випускників, до складу якої входять випускники ОП 2022 р. – Анастасія Верясова та Валерія Теплюк (<https://cutt.ly/o8luelJ>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відповідно до «Методичних рекомендацій з розроблення та оновлення освітніх програм» від 09.06.2021 р. (<https://cutt.ly/r34F8qt>) перегляд ОП відбувається як правило, щороку за результатами моніторингу якості надання освітніх послуг та опитувань здобувачів освіти, випускників, НПП, роботодавців інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) щодо актуальності, якості освітньої програми. Порядок організації та проведення опитування всіх учасників освітнього процесу регулюється «Положенням про опитування» від 29.04.2021 р. (<https://cutt.ly/x34hqbT>). Згідно з Положенням, опитування можуть бути плановими та позаплановими, організовуватися та проводитися на різних рівнях: на рівнях кафедри/циклової комісії, інституту/факультету/коледжу, Університету. Обов'язковими є планові опитування здобувачів освіти; випускників Університету; педагогічних та науково-педагогічних

працівників; роботодавців; інших зацікавлених осіб (стейкхолдерів). Планом роботи Університету Грінченка на 2023 рік (від 16 лютого 2023 р. <https://cutt.ly/48qwWou>) передбачено моніторинг якості надання освітніх послуг у структурних підрозділах: - проведення анкетування «Портрет першокурсників»; - проведення анкетування «Викладач очима студентів/аспірантів» - проведення опитування здобувачів щодо якості надання освітніх послуг (освітніх програм, форм та методів навчання, об'єктивності та прозорості оцінювання, дотримання норм академічної доброчесності тощо); - побудова рейтингу успішності здобувачів усіх форм навчання; - аналіз показників якості/успішності здобувачів усіх форм навчання. ННЦ розвитку персоналу та лідерства проводить опитування нових науково-педагогічних працівників за результатами реалізації системи адаптації в Університеті. ЕГ отримала підтвердження проведення щорічного інституційного опитування здобувачів щодо оцінювання якості викладання «Викладач очима студента», результати якого враховуються при визначенні рейтингу викладача та беруться до уваги під час проходження конкурсу на заміщення вакантних посад. ЕГ під час акредитаційного візиту ознайомилась з результатами проведених тематичних опитувань, які проводились на замовлення Університету: «Патріотичні настрої здобувачів освіти на початку 2022 року», «Корпоративна культура й особливості роботи в умовах карантину: опитування викладачів 2022 р.». Під час демонстрації можливостей Цифрового кампусу ЕГ мала можливість побачити ресурси для проведення: Анкетування «Оцінювання ЕНК студентами» (для реєстру); Визначення рівня цифрової компетентності студентів; Опитування щодо розвитку культури академічної доброчесності в Університеті для студентів, аспірантів та викладачів. Кафедрою політології та соціології у 2021 та 2022 роках проводила опитування здобувачів освіти, результати яких оприлюднюються на сайті кафедри. ЕГ звернула увагу, що кафедрою проводяться опитування тільки здобувачів вищої освіти. ЕГ рекомендує Гаранту ОП також проводити опитування випускників ОП, викладачів та роботодавців.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП «Політологія» акредитується вперше. Первинна акредитація ОП «Політологія» мала за планом відбутися у 2021-2022 навчальному році. Акредитаційний візит було призначено на 23-25 лютого 2022 р. Через початок війни акредитаційна експертиза була припинена. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 р. № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану» ОП «Політологія» отримала умовну (відкладену) акредитацію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Аналіз отриманої інформації під час проведення акредитаційного процесу дає можливість ЕГ стверджувати, що у Київському університеті імені Бориса Грінченка сформовано високу культуру якості, яка сприяє постійному розвитку ОП «Політологія». Здобувачі вищої освіти, академічна спільнота та роботодавці активно залучені до удосконалення ОП «Політологія», а також до підвищення якості надання освітніх послуг. Процедури внутрішнього забезпечення якості ОП «Політологія» передбачають: здійснення моніторингу та періодичного перегляду ОП із залученням всіх стейкхолдерів; оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників «Викладач очима студентів»; використання системи рейтингового оцінювання діяльності кафедр і факультетів; підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату; організація та проведення координаційних нарад для Гарантів освітніх програм із залученням фахівців Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Викладачі та здобувачі вищої освіти Університету є експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. В Університеті сформовано високу культуру якості, яка сприяє постійному розвитку ОП «Політологія». Створено розгалужену систему моніторингу якості надання освітніх послуг. Перегляд ОП «Політологія» відбувається з урахуванням результатів публічного обговорення із залученням всіх стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, академічної спільноти, роботодавців), які брали участь у засіданнях випускової кафедри, надавали свої пропозиції та рекомендації щодо змін до освітньої програми «Політологія». Відкритість процесу обговорення проєкту ОП «Політологія» та оприлюднення на сайті кафедри політології та соціології інформації щодо наданих пропозицій для вдосконалення ОП «Політологія» під час публічних обговорень. Включення до складу робочої групи ОП «Політологія» у 2021 р. представників від здобувачів вищої освіти та роботодавців. Активна участь у вдосконаленні якості освіти студентського самоврядування Університету. Позитивні практики. Активна співпраця з роботодавцями відбувається через роботу Рад роботодавців, залучення роботодавців до аудиторних занять, участі в атестації здобувачів вищої освіти, виступах у «П'ятничних лекторіях». Створення Ради випускників, до складу якої входять випускниці ОП «Політологія». Організація та проведення координаційних нарад для Гарантів освітніх програм із залученням фахівців Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони. Під час проведення моніторингу якості надання освітніх послуг ОП «Політологія» кафедрою політології та соціології проводяться опитування тільки серед здобувачів вищої освіти. Рекомендації. Експертна група рекомендує Гаранту ОП «Політологія» започаткувати практику проведення опитувань випускників ОП, науково-педагогічних працівників та роботодавців, тим більше, що приклади анкет для зазначених стейкхолдерів надаються у «Положенні про опитування в Київському університеті імені Бориса Грінченка» (<https://cutt.ly/V8xojEP>). З метою моніторингу якості практичної підготовки ЕГ рекомендує Гаранту ОП «Політологія» проводити опитування роботодавців та здобувачів вищої освіти за результатами проведення практики.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Сформована висока культура якості в Університеті, розгалужена система моніторингу якості надання освітніх послуг сприяють постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності ОП «Політологія». Стейкхолдери ОП «Політологія» беруть активну участь у системі забезпечення культури якості освіти. Більшої уваги потребує проведення опитувань випускників ОП «Політологія», науково-педагогічних працівників та роботодавців. Зважаючи на загальну відповідність освітньої діяльності вимогам підкритеріїв оцінювання якості освітньої діяльності, наведені сильні сторони та позитивні практики ОП «Політологія», а також некритичний характер зауважень, експертна група дійшла висновку, що ОП «Політологія» спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Київський університет імені Бориса Грінченка має розгалужену нормативну базу, що встановлює правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Так, до таких нормативних актів належить: «Статут Київського університету імені Бориса Грінченка» (затверджено 08.10.2015 р., <https://cutt.ly/l3NT27O>); «Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка» (<https://cutt.ly/x3G3rYc>); «Кодекс корпоративної культури Київського університету імені Бориса Грінченка» (затверджено 04.10.2016 р., <https://cutt.ly/Q3CLKzh>); «Правила внутрішнього розпорядку» (затверджено 28.08.2013 р., <https://cutt.ly/K3NYtwx>); «Положення про кафедру навчально-наукового інституту (факультету)» (затверджено 03.01.2017 р., <https://cutt.ly/J3NYbFD>); «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Київського університету імені Бориса Грінченка» (затверджено 21.12.2018 р., <https://cutt.ly/Z3HnhOh>); «Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка» (затверджено 30.11.2022 р., <https://cutt.ly/H3CZJ1p>) тощо. Доступність зазначених правил та процедур забезпечується наданням вільного доступу до відповідних документів, шляхом їх розміщення у Реєстрі нормативної бази, який доступний на сайті Університету (<https://cutt.ly/U3NY9xO>). Прописані правила і процедури є зрозумілими для сприйняття. Під час зустрічей з ЕГ всі учасники освітнього процесу підтвердили, що розуміють правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, мають змогу легко ознайомитись з нормативною базою Університету. У ході зустрічей ЕГ з усіма учасниками освітнього процесу у рамках акредитаційного візиту, скарг щодо порушення їх прав не виникало.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Сайт факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка містить окремий розділ «Обговорення освітніх програм» (<https://cutt.ly/r3NU3Rj>), у якому розміщуються проекти ОП та ОНП, а також графік етапів затвердження нових редакцій освітніх програм. У процесі обговорень проекту вже чинної редакції ОП «Політологія» (остання редакція затверджена 17.06.2021 р.) на відповідній сторінці розділу

(<https://cutt.ly/v3N0oGA>) було опубліковано витяги з протоколів засідань кафедри, які містять інформацію щодо обговорень проєкту ОП «Політологія». На даній сторінці сайту міститься контакт Гаранта освітньої програми, на електронну адресу якого можна було надіслати пропозиції та зауваження до проєкту ОП «Політологія» під час публічного обговорення. У контексті строків оприлюднення, стейкхолдери повідомили, що з вчасним отриманням доступу до проєкту нової редакції ОП «Політологія» не виникало проблем.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма «Політологія» розміщена на сторінці кафедри політології та соціології сайту факультету суспільно-гуманітарних наук (<https://cutt.ly/43NZUCN>), а також у розділі «Вступникам» сайту Київського університету імені Бориса Грінченка (<https://cutt.ly/i3NXnlY>). У структурі самої ОП розкривається її мета, основний фокус, особливості, загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання, перелік освітніх компонент тощо. На зазначених сторінках сайтів розміщено навчальний план, доступний для перегляду у вільному доступі. Враховуючи наявність здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП «Політологія» 2018 р., на сайті факультету також розміщена відповідна редакція ОП «Політологія». У відкритому доступі знаходяться протоколи засідань випускової кафедри за 2021-2022 та 2022-2023 навчальні роки (<https://cutt.ly/Y3NMsfR>). До 2020 року систематично оприлюднювались матеріали засідань Вченої ради факультету (<https://cutt.ly/23N1dwm>). Вся інформація, що стосується ОП «Політологія», подана в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства. На сайті факультету суспільно-гуманітарних наук опубліковано актуальні редакції робочих програм обов'язкових освітніх компонентів (<https://cutt.ly/u3NN6X7>). Проте експертна група звернула увагу, що на сайті відсутні робочі програми обов'язкових навчальних дисциплін: «Етнополітологія», «Політична географія», «Державне управління», а також модуль «Політичні еліти і лідерство» навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії». У каталозі вибірових дисциплін можна ознайомитись з описом освітніх компонентів вільного вибору (<https://cutt.ly/y3NMzJR>). Проте, на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/G3GGhPt>) та в загальноуніверситетському каталозі вибірових дисциплін (<https://cutt.ly/n3HywRo>) відсутній перелік вибірових блоків ОП «Політологія», перелік і описи / робочі програми вибірових навчальних дисциплін, які до нього входять. Програми практик та методичні рекомендації до написання курсових та кваліфікаційних робіт бакалавра є у вільному доступі на сайті кафедри політології та соціології (<https://cutt.ly/G3GGhPt>). Для доступу до електронних курсів дисциплін, навчально-методичних матеріалів здобувачі вищої освіти використовують Цифровий кампус – внутрішню систему електронного навчання в Університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Інформаційна доступність та високий рівень цифровізації Університету. Університетом визначено чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу. Реєстр нормативної бази розміщено у відкритому доступі на сайті Університету. Університетом систематично оприлюднюється достовірна інформація щодо ОП, обсяг якої є достатнім для інформування стейкхолдерів. **Позитивні практики.** Зручність пошуку нормативних документів, які знаходяться у публічному доступі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. На сайті відсутні робочі програми окремих обов'язкових навчальних дисциплін («Етнополітологія», «Політична географія», «Державне управління», «Прикладні політичні студії») та перелік вибірових блоків ОП «Політологія», перелік і описи / робочі програми вибірових навчальних дисциплін, які до нього входять. **Рекомендації.** До початку 2023-2024 навчального року колективу випускової кафедри розмістити на сторінці кафедри політології та соціології робочі програми обов'язкових навчальних дисциплін («Етнополітологія», «Політична географія», «Державне управління», «Прикладні політичні студії») та перелік вибірових блоків ОП «Політологія», перелік і описи / робочі програми вибірових навчальних дисциплін, які до нього входять. ЕГ відзначає, що позитивною практикою факультету було систематичне оприлюднення матеріалів засідань Вченої ради факультету, рекомендуємо цю практику відновити. ЕГ рекомендує за результатами проведення публічного обговорення наступних проєктів ОП «Політологія» оприлюднювати рецензії стейкхолдерів, які містять інформацію щодо наданих пропозицій до освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Київський університет імені Бориса Грінченка характеризується наявністю чіткої нормативної бази, що встановлює правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Проекти нових редакцій ОП завчасно публікуються на сайті Університету. Інформація про освітню програму «Політологія» опублікована на сайті Університету, в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Політологія» у контексті критерію 9 експертна група дійшла висновку, що ОП спеціальності 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 9. Пропозиції, висловлені ЕГ, мають рекомендаційний характер та можуть бути впроваджені найближчим часом.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

*Додатки до звіту:
Відсутні*

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шмаленко Юлія Іванівна

Члени експертної групи

Заславська Ольга Олександрівна

Матухно Генріх Робертович